

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hétre ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilatkozó petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, március 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- A politikai tüzhelyről.
- A ke ékkötők.
- Földgáz források Arad határában.
- Egy bűnös társaság.
- Miért utasították ki Hatvány-Deutsch Lajos bárót?
- Csevegés Fedák Sári nadragyszoknyájáról.
- A király elutazása.
- Sulkowszky hercegnő ál-vőlegénye.
- Kétszáz ezer koronás váltóhamisítás.
- Tarkaságok.

A könnyelműség bankárjai.

Arad, március 4.

A bűnügyi ajtók hasadékain kiszabaduló hírekben, amelyekhez nem lehet elég óvatosan nyulni, ma, egy még egészen ki nem fejlődött szenzáció keretén a *privát-eszkompt* domborodott ki. Kevesen lehetnek, akik nem tudják, hogy ez a két idegen, egymásba akasztott szó mit jelent. De a kevesek kedvéért is meg kell magyarázni.

Aradon egynehány bank évente körülbelül háromszáz millió korona összegű váltót számítol le. Az évvégi mérlegek körülbelül száz millió korona „tárcaállományt” tüntetnek ki. Ez a száz millió korona: Arad és az idehuzódó világnak adóssága, amely prolongálva, ujtva, régi és új, megszűnő és felujuló adósság formájában évi háromszáz millió korona adósságot jelent. Es ez a száz millió és ez

a háromszáz millió igen nagy és igen szép összeg s még se meríti ki az adósságok egészét. Sőt az se meríti ki, amit fürge pénzügynökök a vidéki intézeteknek liferálnak, vagy amit előzékeny budapesti szövetkezetek hajlandók a vidéki könnyelműség oltárán áldozni.

Ami ezekben a csatornában el nem fér, arról a *privát-eszkompt* gondoskodik. Nem bankintézetek és bankárok nyújtják ezt a hitelt, amely nem is igyekszik a nyilvánosság előtt szerepelni. A *privát-eszkompt*nak tőkésai a legkülönböztetebb foglalkozásu, társadalmi állásu és külföldi nemü egyének. Sőt nevezetes számmal szerepelnek közöttük tisztos kora nők, a kikben e téren csodálni valóan fejlődött ki az üzleti szellem. A *privát-eszkompt* rugója az a fölháborodás, hogy a pénz csak négy, meg négy és fél százalék jövedelmet cseppentő betét formájában heverjen a bankban. Okos közigazdászok maguk is hibának, helytelennek tartják ezt, s azt tanácsolják a heverő tőkének, hogy ipar-részvényekbe, vállalatokba, kereskedelmi üzletekbe feküdjék bele. A *privát-eszkompt* tőkéje azonban sokkal okosabb. Minek izguljon ő a tőzsde híreire, miért aggódják az üzlet eshetőségein, mikor a legjobb befektetés az emberek szorultsága, vagy könnyelműsége. A legjobb alap a váltó-adós és zsiráns, annál is inkább, mert ez, a mikor a *privát-eszkompt* áll szemben, tudja az il-

lemet és nem kérdezősködik a leszámítolási kamatláb felől.

Hogy hiteléletünknek ez a része milyen összegeket tesz ki, s nagyon megközelíti-e a másik, nyilvános elszámolás mellett adott hitelek nagyságát: nem tudni. Még nehezebb annak különböző válfajait leírni. Van például a *privát-eszkompt* körének olyan része, amikor a tőkés nem is a pénzt adja, hanem a hitelt szerző aláírást fizetteti meg, egyszer a kölcsön fölvételénél s azután negyedévenként, minden prolongációnál.

Az a bűnügy, amelyet most az aradi rendőrség tárgyal és nyomoz, kétségtelenné teszi, hogy a *privát-eszkompt* mögött erős bűnök nuzódnak meg. A jelen eset a *privát-eszkompt* veszteségeivel végződött, de az egyéb esetek kétségtelennül másként festenek. Hozzájuk nyulni, raziát szabadítani rájuk, persze bajos dolog. Ha van is uzsora a tevékenységükben — s még az se bizonyos, hogy van, — azt olyan egyszerű módokkal lehet elburkolni, hogy szinte gyakornok-mesterség. A *privát-eszkompt* gyomlálni való intézmény, de úgy látszik, addig szükséges marad, amíg száz millióban egy város minden adóssága el nem fér, s amíg abban a gavallér-váltók kellő helyet nem kapnak. Es ha a bankok e tekintetben konzervatívek, a mi helyes, — azt csak nem lehet kívánni, hogy a gavallérok kipusztuljanak?

Új versek.

Írta: Grallertné Martini Hilda.

I. Fiam hegedűje.

Fekete bőrtök akad a kezembe,
Megbarnult fáju kis hegedű benne.

Egy alvó szerszám, a mi benne van:
Alvó gazdája az én kis fiam.

Én megérintem simogató kézzel
És lelkem nagy messzi jövőkbe néz el.

Mert fölébredtek egykor mind a ketten
Virág fakasztó, dalos kikeletben.

Kis hegedűm, simulj akkor hozzám,
Légy a fiamnak igaz, hű barátja!

Meggyón majd néked olyat is sokat,
A mit annyjának tudni nem szabad.

Hogy azt az édes, kedves, szép szívet
Melyik leányszem dobantotta meg:

Te nálammal is hamarabb megérezed. —
Kis hegedűm, én irigyellek téged...

És jönnek vágyak: piros madarak,
De fészket rakni köztük hány marad?

Sírj vele, jajgass, ha álmat temet:
Hangtalan búban a szív megreped.

Romokból hajt a legszebb csipkerózsa,
Fájó szívből a legédesebb nóta.

Bár héten vertek véres, nagy sebet,
Súgd: hidd el, mégis jók az emberek!

Elhangzottak a szép tündérmesék —
Talán én már nem tarthatom kezét:

Vezesd te őt — hogy soha ne legyen
Szépségországban koldús idegen.

Ha elfelejti: tanítsd meg őt szeretni.
Ha elfelejti: tanítsd meg őt nevetni.

Lehajlik hozzád csókosan az ajkam
És megérintlek imádságos halkán...

Ha minden álmod, mi lelkemben van
Beléd önthetném, alvó kis fiam...

II. Kis pejlovam Ráró.

Volt egy kis pejlovam kisgyerek koromban,
Ott állt a homályos fáskamra sarokban,
Esetlen, szögletes, négy kerékre járó,
Rá lehetett ülni, úgy hitták, hogy: Ráró.

Ha lavaszi kertünk szórta a virágot
S lelkembe kacagta a színes világot,
S én gyönyörfáradtan, lihegve megálltam:
Pihenni, lovacsám, mindig hozzád vágytam.

Vagy ha szivecskémben keserűség támadt,
Kis madárlelkemet lefogta a bánat,
S napfényes derűből búra szottyant kedvem:
Jó kis pejkom, akkor is csak hozzád mentem.

Édes pihenésen, csöndes búsuláson
Te osztottál vélem, kis néma pajtásom.
A kamaraajtót behajtottam szépen
S mi ketten maradtunk a földkerekségen.

Titkos álmainkat más senkise nézte:
Főnt egy résen át az ég mosolygó kékje,
Az orgonafának legmagasabb ága
S egy-egy méhike, mely dongva szállt le rája.

A politikai tüzhelyről.

(Polónyi ígérete. — Hieronymi és Sztérényi. — Tisza és Justhék.

(Fővárosi levél.)

Budapest, március 4.

Polónyi úgy látszik ez egyszer komolyan meg akarja tartani az ígését, biztatván Apponyit a bucsulakomán, hogy nem kell nagyon visszasietnie Amerikából, mert bármikor érkezük is haza, a parlament még csak a bankjavaslat általános vitájánál fog tartani. Sőt annyira komolyan veszi ezt az ígését, hogy tulajdonképpen az általános vitán, ideges paroxizmussal dolgozik a részletes vita kitolásán. A bankstatutumokkal próbált volna szerencsét, hogy azonban ezt a machinációját a házelnök helyesen parirozta, idegességében az ellenzéknek is nekiment, hogy nem támogatják őt elég erőlyesen. Mert oh szent Kleofás, mit felel ő majd Apponyinak, ha számonkéri tőle az ígését? Kire kenje a veresége ódiúmát? Az ország közhangulatára? A kormány nyugalma? Avagy talán Kossuth Ferenc csúzára? Ezek nem méltó siránkozások volnának egykor oly dicsőn romboló energiájához. Meg kell menteni mindenáron ezt a becsületet, még azon az áron is, hogy az ígért meg tartásnak egyetlen precedense jogcímet képezhessen a jövőben elkövetendő minden ígért meg szegésért őt is úgy felelősségre vonni, mint ahogyan ilyesmikért minden korrekt politikus mindenkor felelősségre vonható. Polónyi mai viselkedése a parlamentben tehát a legérdekesebb pszichológiai jelenség természetével bír. Talán már rég abba hagyta volna az ország teljes apátiájával kísért meddő heccelődést, csak az az ígért, csak azt tudná felejtetni

A képviselőház folyosóján szó esvén erről az érdekes lelki átalakulásról, egy elmés honatya annak a véleményének adott kifejezést, hogy Polónyi nem is annyira Apponyi visszaérkezését várja, mint inkább a helvenes évek kedélyes humoristájának Bernáth Gázinak egykor már bejelentett amerikai találmányát. Ezzel a találmánnyal ugyanis mesterséges tyukszemek készíthetők, olyanok amelyek éppen úgy fájnak, mint az igazi tyukszemek...

*

*És a napsugár, mely hosszú arany sávot.
A kéklő sötétbe szikrázva bocsátott.*

*S a nap országútján meseváró csendben
Tündérország-járni elindultunk ketten.*

*Fejünk felett csodás, bűvös dalok szálltak,
Tűzszövéssű rózsák hallkal muzsikáltak.*

S veszélyeken által, kalandokon által

Ujjongva vágattunk győzedelmes szárnynyal.

Gyűlöltük a rosszat, szerettük a szépet,

Keskeny két orcácskám lázrózsákban égett.

S templom lett a kamra sötétes homálya:

Egy kis álomhősnek áldozó oltára.

Csak még egyszer tudnám úgy a jót szeretni,

Olyan könnyes szemmel szépért lelkesedni! —

Mért is, hogy e szépség illó ködbe széled...

Mért is, hogy ily jóvá soh'sem tesz az élet...

Mért is, hogy elvesztjük azt az igaz gyöngyöt,

Azt a vigasztaló, meleg tiszta könyvet,

A melyet lovacsikám, nálad a sarokban

Félig képzelt büért édesen zokogtam...

Mért nincs most lelkemnek egy picit fülkéje,

Hová az én apró falovam elférne:

A hol megtalálnám édes könyvek nyitját —

A honnét meglelném a nap országútját...

Hieronymi a héten úgy viselkedett Sztérényivel szemben, mint ahogyan annak idején Bem tábornok bánt el a zöldszász Löwenbund harcias vezérével. A híres Löwenbund néven, egypár száz szebeni és brassói szász ifju fellegyverkezve, az osztrák hadsereg mellett a magyarok ellen harcba kelt. Az első csatában azonban már vad futásnak iramodtak. A magyar huszárok egynehányat elfogtak közülök és Bem elé vitték, közöttük vezérüket, aki annyira meg volt ijedve, hogy hangosan sirni kezdett. Bem így vigasztalta:

— Weinye nicht Löwe, weinye nicht, geh zu Haus, es geschicht dir nyix.

Hát Sztérényi is, felkötötte a harci fringiját és mert ő Hiuságaiknak, Kossuthék sajátjának fájt, hogy a közvélemény Hieronymi javára könyvelte el a tengerészeti haderő szállítási körül biztosított magyar ipari részeseledést, elkiváncoktak egészen a Pester Lloyd vezércikkéig, hogy valahogyan a maguk javára csavarják el az érdemet. Sztérényi, ámbár kétfelé kacsintgató modorral, de az adataiban félreérthetetlenül támadó éllel, azt igyekszik bizonyítani, hogy a magyar ipar részeseledését a Kossuth (recte Sztérényi)-féle 1906. megegyezés és nem a Hieronymi 1904-iki megegyezése biztosította. Holott úgy az akkori, mint a jelenleg is ismeretes adatok nyilvánvalóvá teszik, hogy az iparrészesedés biztosítékait az 1904-iki megegyezés már oly szilárd alapokra fektette, hogy még a Sztérényi 1906-iki osztrák befolyásra és magyar érdek rovására történt módosításai sem ronthatnak ezen a megegyezésen.

És mit tapasztaltunk? Hogy Hieronymi ebbe az izetlenkedő diskusszióba bele nem merült, hanem cselekedett és amit 1904-ben jól megcsinált papiroson, azt most a gyakorlatban érvényesítette. A Sztérényi féle rekriminációkat úgy hagyta mögött elsiklani, mint Bem a Löwenbund hősenek siránkozását. Főlényes némaságán át is szinte hallani véltük, amint mondja:

— Weine nicht Löwe, weine nicht, geh zu Haus, es geschicht dir nix!...

*

Tisza nagy beszéde a delegációban, méltó pointeje volt annak a politikának, mely a királylyal harmonikusan együttműködő új rendszer erősségei ől a héten éppen igen jelentékeny

dokumentumokat szolgáltatott. Nem szólva amely hogy a keresztényszocialisták handabandázásait ezuttal éppen az új rendszer szilárdságában verhetjük vissza teljes nyugalommal és sikerrel, nem szólva mindarról a külföldön is megnyilvánuló bizalomról, mely az új rendszert egyre erősebben körülveszi. Tisza beszédének éppen azt a részét kívánjuk aláhuzni, amely az ausztriai és külföldi közvéleményre különösbbebb ható választójogi kérdést érinti. De itt sem bolygatjuk meg a kérdés mélyégeit, hanem éppen a kérdésnek olyan beállítását, amelyet Tisza igen markánsan alkotmányellenesnek jelölt meg. Az a külföld is, amely az ipari alkotmányosság iránt disztinált jó érzékkel bír, ebben a beállításban egészen másképpen fogja látni a kérdést. Mert más az, amit a nemzeti akaratra hivatkozó ellenzék akar és más amit egy képzelte királyi akaratra tendáló radikálisok terveznek. Milyen pokoli ironiája a politikai sorsnak, hogy éppen Tisza oktatja ki Justhékát és radikális segédsapataikat a királyi akaratra hivatkozó feltétlen behódolás alkotmányelleneségeire. Éppen Tisza, akit ők egyszer ilyen címen leszorítottak a hatalomról. És imé tisztul már a látóhatár: amikor a nemzet sorsát igazán mélyen érintő kérdéstről van szó Tiszát a nemzet oldalán látjuk (természetesen úgy mint régen, a királyával egyetértő nemzet oldalán) ellenben Justhék megtizedelt sorai ott gubbasztanak a királyi akarat olyan festett Gessler-kalapja előtt, amelyet a Hodzsák és Scotus Viatorok fantáziája szült. Nemde érdekes kép?

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A szegénytanulók konyhájában a jövő héten felügyelnék: Iszpravnik Szeverné és Oncu Miklósné. Adományok: Steiner Jakabné egy zsák burgonyát, Herman Gyuláné 40 darab narancsot. Hálás köszönetet mond özv. Hauser Károlyné h. ezredesné.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre március 12-én vasárnap délelőtt 11 órakor a kör helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a kör összes tagjai meghivatnak. Tárgy: Előterjesztés a kör céljaira megveendő ház ügyében. Arad, 1911. március 4-én. Tedeschi Viktor elnök, Faragó Rezső titkár.

Öregek megcsufoltatása.

Irta: Pogány Béla.

— Csodálom önt mester — mondta Letényi, a facér kereskedősegéd

— Tegye ön azt... — válaszolta kimérten Hefaisztosz, a költő.

— Oh ha kiadó volna — gondolta közben magában és megőrizte hideg nyugalomát.

— Ha nem zavarnám, szeretnék néhány magasztaló szöveget hozzájárulni babérjaihoz...

— folytatta a szerénynek látszó ifju, akinek szeméből bo dopság sugárzott és remények keltek a szívében.

— Ugy szeretném önt látni, mint az egész magyar irodalom fejét.

Hefaisztosz, a sánta rimkovács, dobantott a rövidebbik lábával, nekivörösödött, s mintha megfojtani készült volna Letényit, a facér kereskedősegédet. Az azonban értette, mit akar mondani:

— Nos igen, mester legyen türelmes. Hiszen ki volt a más a legragyogóbb csillag a magyar költészet jelenkori égén, ha nem ön? Ön az, oh mester. De az élet gondjai ólom-súlyokat raknak könyved szárnyaira. És... és... no igen, a mellőzések fertője mindig eléje zúdul, valahányszor nagy alkotásai megmutatják a közönségnek az irodalom igazi útjait.

— Jól beszélsz fiu — s a vállára ütött Letényi...ek, aki ezenközben megrendelte a

harmadik üveg bort is — jó beszélés, de még sem egészen. Valahogy így van a dolog, de nem egészen. Nézd, itt van ez a verses-regény. Ha megjelenik, az emberek üvöltöni fognak a gyönyörűségtől. Értsd meg, üvöltöni... De nem jelenik meg fiam. Nem jelenik meg. Irigy kutyák ezek a hosszabajuak mind, egytől-egyig. Utamat állják, kárognak, virnyognak, sakálkodnak, hogy az én dalom ne jusson el az emberek füléhez. Rettenetes az a vásári láрма, fiam, amit ezek csinálnak, hogy engem ne hallhassanak meg.

Letényi két tenyerére hajtotta fejét és úgy hallgatott. Az irodalmi kávéháznak ez a része üres volt. A másik oldalon ült néhány fiatal ember limonádé és tej mellett. Csöndben, halkán beszélgettek. Letényi gunyosan mosolygott:

— Nézze mester a lila fiukat. Bizonyosan valakit szapulnak, aki nagy, s akinek ők nyomába sem juthatnak el.

— Szomorú ez fiam. De el kell jönnie a Messiásnak, aki megvált bennünket. Eljön bizonyosan. Nem kell hozzá tehetség. Vagyunk mi itt elegenden nagyok, kiválóak, akiket ezek az epigónok eldobtak az utjukból. A közönség jó, a közönség tudja, mi a nagy, mi a szép. Ha nincs más, akkor természetesen jó neki, amit ezek a csepürágók mutogatnak: a kétfejű borju, meg kitört karu, kitört lábú kigyóember. De mindennek vége lesz, ha mi az igaz művészetet mutatjuk nekik. De el va-

A kerékkötők.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, március 4.

A bankvita mai napján a nagy kerékkötő — Polónyi Géza — ismét azon fáradozott, hogy a parlament gépezetének működését megakassza. A bankkérdéshez ugy-e nem tartozik Bosznia-Hercegovina hovatartozásának ügye? De Polónyi mindenáron bele akarta magyarázni ezt a bankba. Az elnök a makacs törvénytudományozót végre is erélyesen leültette.

A Ház mai üléséről szóló részletes tudósításunk ez:

Az ülést Návay Lajos elnök vezette.

Felolvasták az interpellációs könyvet, melybe Lengyel Zoltán a hadseregi, különösen a tengerészeti szállításoknál a magyar ipart ért sérelmek tárgyában, Lovászy Márton pedig a bars megyei székely kérdés tárgyában jegyzett be interpellációt.

Elnök indítványára elhatározta a Ház, hogy délután két órakor tér át az interpellációkra.

(Polónyit leintik.)

Polónyi Géza szólt a 3. szakaszhoz, aki a bankkérdésben Boszniához való viszonyunkat feszegette. A Kuria egy utóbbi döntvényével kimondotta, hogy Bosznia belföld, míg a törvényjavaslat szerint külföldnek számít. Mit szól ehhez a pénzügyminiszter?

Elnök kétszer is rácsöngtetett.

Polónyi ragaszkodott, hogy a közjogi felvilágosításokat megkapja.

Elnök: Az 1886. évi provizorium folytán Bosznia alkotmányjogi helyzete el van döntve s az arról való vitának itt helye nincs. (Helyeslés a jobboldalon)

Polónyi Géza: Az elnök urnak, mint képviselőnek joga van a saját álláspontját tekinteni, amit a javaslat akar, de nekem, mint képviselőnek, szintén jogom van arra, hogy más álláspontom legyen. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök rácsöngtetett a helyeslő baloldalra:

— Az elnökségnek — ugymond — más álláspontja nincs, mint a házszabályokat betartani. Ebből kifolyó kötelességemnek tartottam a képviselő urat figyelmeztetni, hogy a tárgynál maradjon.

— Ugy van! Ugy van! — kiáltották a jobboldalon. A hangulat kezdett feszült lenni.

Polónyi nem hagyta magát:

— A saját igazolásomra kijelentem, hogy a boszniai kérdést a tárgyhoz tartozónak kívánom tekinteni...

Elnök csöngtetett:

— Az elnökséggel nem lehet vitatkozni.

Polónyi Géza: Nem akarok vitatkozni, egy másodperc alatt befejezem.

Kelemen Béla: Miért nem hagyják beszélni? Már befejezte volna!

Polónyi Géza: Nem szabad megadni a banknak a Boszniára vonatkozó meghatalmazást. Ki fogom fejteni ennek okait, még ha az elnök ur meg is vonja tőlem a szót.

Elnök: Remélem, meg fogjuk érteni egymást. Közjogi és alkotmányjogi fejtegetések e szakaszhoz nem tartozhatnak. Ha a képviselő ur azt akarja, hogy megvonjam a szót, azt is megteszem. (Derűtség a jobboldalon.)

Farkas Pál: Éljen az elnök!

Polónyi Géza azután azt kérdezte a pénzügyminisztertől, hogyan osztották fel a boszniai bankjövédelmet és hogyan fogják ezentul felosztani. Felvilágosítást kért a forgalomban maradt török értékre. (Helyeslés.)

Az elnök bezárta a vitát. Szavazás előtt

(A pénzügyminiszter beszéde.)

Lukács László pénzügyminiszter szólalt fel. — Nincs hivatva — ugymond — a banktörvény keretében Bosznia közjogi hovatartozásáról intézkedni. A török érték Boszniában forgalomban maradhatnak, azonban törvényes fizetési eszközt nem képeznek. A bank tulajdonában egyetlen török font volt a legutóbbi kimutatás szerint. A kérdés tehát nem jelentékeny. Bosznia bankjövédelmét nem kezelik külön, hanem a bank egész jövédelmével együtt számoltatják el. (Helyeslés.)

Elnök: Feltette a kérdést, elfogadja-e a 3-ik szakaszt?

A többség elfogadta.

A negyedik szakasznál ismét felszólt

Polónyi Géza és a bankjegyek hamisítására vonatkozó szankcióval foglalkozott.

(Székely és Polónyi.)

Székely Ferenc igazságügyminiszter, a ki a vitának hivatalból a legszorgalmasabb hallgatója, közben kiment egy pillanatra.

— Mindjárt jövök — szólt oda Polónyinak, a ki alig várta, hogy a miniszter visszajöjjön.

— A bankjegykibocsátás törvényes alapja január elsején megszűnt, — fejtegette Polónyi — mi a különbség tehát bankjegy és kötelezvény közt.

— A büntető szankció! — magyarázta Székely Ferenc.

A hajdani és jelenlegi igazságügyminiszter vitatkoztak a bankkérdésben:

— Hogyan? — kérdezte Polónyi. — A bankalapszabályok 84. szakasza értelmében a banknak joga van bankjegyeket kibocsátani ötven koronánál kisebb, de a bank által meghatározható összeg értékben. Ha, tegyük fel,

Most azonban megbékéltek. Holdsugár nem volt ugyan borotválkozva, de pénz látszott rajta, már csak azért is, mert sört ivott.

Este nyolc órakor már mind együtt voltak. A lap szerkesztésében már rég megállapították az irányelveket. Most az első számról volt csupán szó. Ebből a szempontból Hefaisztosz felrehozta Letényit, akinek neve, mint társszerkesztő fog a Tűzcsovák-on szerepelni és napirend előtt bocsánatot kért, hogy a nyomdának szánt előleget ismét elköltötte.

Letényi ezúttal negyedszer bocsánatot meg, de nem adott újabb előleget, hanem kijelentette, hogy a nyomdat egyedül fogja fedezni. Ez erélyes kijelentés volt, de jól állt az ifjunak, aki aki az emlékezetes kettősben tartott alakuló este óta állandóan redingotban járt.

Az első szám anyagának összeállítása azonban nagy bajokkal járt Kendeffy Csátár magának követelte a vezércikkírás jogát. Emlékeit kívánta föleleveníteni; viszont Hefaisztosz úgy vélekedett hogy a szerkesztő — már mint az ő — verses regényét illeti meg az az első hely. Végre abban állapodtak meg, hogy Letényi fog egy irodalmi cikket írni az első oldalon, emelyleben hadat üzen az új irodalmi irányoknak.

A sorrendben többé nem volt súlyosabb természetű vita. Mindössze egy császárszakállas ur, aki mióta az irodalom berkeiből száműzték, komolyabb kegyérkeresethez látott, vasuti hivatalnok lett s aki dr. Sm. név alatt — isten

kártyázás közben valaki bont állít ki, a mely tovább forog a társaság tagjai közt, bankjegy ez is? (Derűtség a baloldalon.) Követelte a nagyobb bankjegyek hamisításáért a nagyobb büntetés kiszabását, továbbá az ilyen ügyekben a törvényszékek hatáskörének kiterjesztését. Nem fogadta el a szakaszt.

Lukács László pénzügyminiszter néhány szóban felvilágosította Polónyit, hogy a törvényjavaslat büntetőjogi részét az igazságügyi kormánnyal együtt állapították meg és az ellen 1878 óta kifogás nem volt.

(Jelen volt: 114 képviselő.)

Az elnök föl akarta tenni a kérdést szavazásra a negyedik szakasz fölött. Ebben a pillanatban a Kossuth-párti

Horváth Mihály » határozatképeség megállapítását — száz képviselő jelenlétét — kérte.

Nagy zaj, relháborodás a jobboldalon. A jegyzők összeolvasták a jelenlévőket, akik az utolsó pillanatban özönlöttek be a jobboldali folyósóról. Száztizennégyen voltak.

Nahát, mit szóltok ehhez? — kérdezték gunyosan a jobboldalról.

Az elnök becsöngtetett a zsvájba:

— Méltóztassanak örülni, hogy határozatképesek vagyunk! Tehát határozzunk.

A többség elfogadta a negyedik szakaszt.

Következett

(a híres ötödik szakasz.)

a melyhez tüzes obstrukciót ígért az ellenzék. A baloldalon tíz ember volt jelen, mikor

Sághy Gyula a szakasz közjogi sérelmeit ismertette. Ez a sérelem abban áll, hogy törvényhozásunkba a törvényhozási tényezőkhöz kívül egy olyan faktort hoznak be, a mely ezeken teljesen kívül áll. A bank pedig hozzájut a törvényhozási, sőt kezdeményezési joghoz az 5. szakaszban foglaltak folytán.

(Szünet után.)

Szünet után Sághy folytatja beszédét s határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a Ház a közjognak és az alkotmánynak megfelelő új szövegezés végett adja vissza a kormány. javaslatát az igazságügyi bizottságnak.

Bakonyi Samu esatlakozik Sághy Gyula indítványához. A készfizetések dolgában nagy csalódás érte a nemzetet. A javaslat ötödik szakasza a közgazdasági veszteséget, mely a készfizetések elmaradása nyomán jár, még közjogi sérelemmel is tetézi. Módosításokat ajánl, amelyek a javaslat fogyatkozásait enyhítik.

Ivánka Imre felszólalása után az interpellációkra kerül a sor.

Sámegei Vilmosnak és Lovászy Mártonnak megengedi a Ház interpellációik elhalasztását.

(A hadsereg és a magyar ipar.)

Lengyel Zoltán interpellációja következett. Szóvá teszi azt az összeütközést, amely a ha-

gyunk zárva a közönség elől. Ember kell csak, aki az utunkat meggyítja. Nem kell más, csak papiros, amin megjelenhetün...

— Papiros?... — csillantak föl Letényi szemei. — Papiros?...

— Igen, papiros. Mert én nem állhatok ki népköltőként az utcán, beleszavalni a népbe nagy álmaimat. Én író vagyok, nekem újság kell S csak ez legyen meg, csak a Messiás jöjjön, aki újságot ad, amellyel visszahódíthassam a közönséget...

Letényi megdörzsölte a kezét, cigarettára gyujtott, koccintott, ivott és nagyot nyelt:

— Mester, a Messiás én vagyok

Nem tellett bele három nap, az irodalmi kávéház képe megváltozott. Komoly, öreg urak jöttek, többnyire szakadozott ruhában. Jöttek, sokat ittak és hevesen vitatkoztak.

Az asztalon, amelyet öt kisebből illesztettek össze minden estére, nagy tábla. Első nap az volt ráírva, hogy „Efoglalva.” Hefaisztosz, a sánta költő, a társaság feje azonban levétette ezt, mondván, hogy nem magyaros és nem irodalmi szó.

— Van a mi lapunknak becsületes címe, miért nem azt írják az asztalunkra — zsörtölődött az öreg, akinek fején egyébként egy vadonantuj félcilinder kényeskedett.

— Előleg — sugta a kalapra mutatva, Holdsugárnak, aki egyébként régi ellensége volt, mert egyszer költői versenyben legyőzte.

tudja miért — irt valaha, emelt kifogást az ellen, hogy az ő magasröptű ódaciklusát megelőzzék Botondnak, a lírikusnak, kisebb igényű elégiái.

A társaság tekintettel dr. Sm. rokonszenves és drága városi bundájára, neki adta az elsőbbséget. Már csendesedtek a viharok, a mikor megérkezett Szeghalmi Tihamér, aki hosszú évtizedeken át egyik híres napilapnak volt a talányrovat vezetője. Vagy huszesztendeje ezt a lapot is elárasztották a hosszuhajuak, a lilák s a rovatral együtt Szeghalmi Tihamért is kiküszöbölték a laptól. Most ezt a rovatot is vissza kell állítani. A prospektusba azonnal bele is irták, hogy a Tűzcsovák kedvezni akar olvasóinak s minden számában terjedelmes Talányrovatot közöl, amelyet a legzséniálisabb magyar rébuszköltő, Szeghalmi Tihamér fog teljesen önállóan szerkeszteni.

Szeghalmi azonnal szolgált is csemegével. Zsebi ontották az abrakabadrákat és sakkrejtvényeket. A társaság a pompás szemletermékek élvezésébe merült, mikor végre Hefaisztosz, a közmondásosan lelkiismeretes szerkesztő munkára intette őket.

Vegyes érzelmekekkel fogadták a szigorúságot, amelytől vagy egy esztendő óta teljesen elszoktak. Letényi arcáról azonban sugárzott az öröm, a dicsőség: jól választott erélyesszerkesztőt.

Hefaisztosz a heti kéziratokat kérte. Sorra illedelmesen letettek egy-egy csomó „lapanyagot.” Egy perc alatt elborították az asztalt

ditengerészeti szállításokban való részesedés miatt a magyar és osztrák delegációk között támadt. Kéri a minisztert, nyilatkozzék, megáll-e a kormány a január 31-iki egyezség mellett, a magyar közgazdaság védelmében.

Khuen-Héderváry Károly gróf nyomban válaszol. Nem akarom a kérdést, ugymond, összevegyíteni egy másik kérdéssel. Az ipari részesedés dolgában megnyugtató választ adhatok. Ez a kérdés nem egy párt ügye, hanem az egész országé s így az én válaszom is az ország megnyugtatója van szánva. A kormány a január 31-én létrejött jegyzőkönyvi megállapodás szerint a tengerészeti szállításokban a tengerészeti vezetőséggel a kvóta szerinti arányban biztosította a magyar ipar részesedését. A szerződést a kereskedelmi miniszter közreműködésével fogják végrehajtani. Arra, hogy a megállapodást megsemmisítsék vagy megcsorbítsák, még csak kísérlet sem történt. A kormány teljes erővel és energiával áll azon az állásponton, hogy a megállapodás keressz-tülvindó. Kérem válaszom tudomásul vételét.

A miniszterelnök válaszáat a Ház viharos helyesléssel veszi tudomásul.

Elnök az ülést fél háromkor berekeszti.

Földgázforrások

Arad határában.

(A közlekedési bizottság határozatai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A 4. március 4.

Az Aradi Közlöny tegnap közölt cikke arra indította Lőcs Rezső gazdasági tanácsnokot, hogy az Arad határában felfedezett földgázforrás gyakorlati értékesítése céljából a közigazgatási apparátust működésbe hozza.

Ma délután négy órára összehívta a város közlekedési bizottságát, amelynek ülésén bemutatta az Aradi Közlöny cikkét, amelyben tudvalévóleg megírtuk, hogy Stengl Andor kir. iparfelügyelő több szakemberrel együtt kutatót és a város határában földgázforrásra bukkant.

— A forrás — mondta az elnöklő tanácsnok — a Gárfy-féle földeken van. De ezenkívül arról is értesültem — folytatta Lőcs — hogy a temető mögött, a téglaverésre használt területen szintén földgáz forrást fedeztek föl; hat méternyire ástak a föld alá, de már egy méternyire a szin alatt találtak földgázt. Ha sikerül, olyan bő forrást találunk, amelyből

nagymennyiségű gázt kaphatunk, akkor azt világitási és ipari célokra fel kellene használni. En azt a kérdést rendkívül nagyjelentőségűnek tartom és ezért kérem is a bizottságot, adjon felhatalmazást a városi tanácsnak, hogy saját hatáskörében megtegye a kellő intézkedéseket a gáz praktikus felhasználására.

A tanácsnok ezután ismertette az 1911. évi VI. t.-c.-et, amely a földgázok monopóliumáról szól. E törvény értelmében a földgáz az állam tulajdona, bárhol találják is. De ha az állam felhasználja a felfedezett földgázt, akkor köteles kártalanítani azt, akinek földjén a gázforrás van. Ha az állam nem nyilatkozik, hogy megakarja-e tartani a felfedezett gázt, akkor a föld tulajdonosa magáénak tarthatja.

A közlekedési bizottság teljes mértékben honorálta a tanácsnok előterjesztését és belátva ez ügy rendkívüli horderejét, azt javasolja a tanácsnak, hogy a földgázforrások kihasználására tegye meg a kellő intézkedéseket.

A bizottság ülésén másik életre való terv is fölmerült. Nesnera Aladár főigazgató szót tette azt, hogy a pénzügyi kormány a kismácsi földgázt Budapestre akarja felvezetni világitási célra. Azt javasolja, hogy a bizottság tanácsolja Aradváros közgyűlésének: irjon föl a pénzügyminiszterhez a következő céllal: A kormány ne Kolozsvár-Nagyvárad felé vezesse föl a földgázt, hanem Déva-Arad-Szeged-Kecskemét felé, mert az utóbbi esetben több, nagy ipari város tudná fölhasználni a vezeték-ből kapható gázt, mintha az Kolozsváron át kerülne a fővárosba. Javasolja, hogy hasonló felirat készítésével az összes érdekelt városokat szólítsa föl Arad törvényhatósága.

A bizottság teljes egészében elfogadta Nesnera javaslatát.

A fiumei választás. Fiuméből jelentik: Vio Antal a munkapárt jelöltje tegnap mondott programbeszédet Grohova, Dremova és Kossala alközségekben. Mindenütt élénk lelkesedéssel fogadták. Tegnap este a Deák-szállóban a vasutasok között tartott programbeszédet. Fodor Ármán kerületi ülésen bejelentette, hogy a vasutasok egy szívvel-lélekkel Vio mellett tömörülnek.

kához látott tehát. A kéziratok összegezéséhez fogott. Kiderült az első számvetésnél, hogy nem egy, de tizenöt Tüzcsovát meg tudna tölteni az anyaggal. Kendeffy Csátár egy kis kötetre való emlékeket nyújtott át Holdsgár dalfüzere, Botond elegiái és dr. Sm. ódái két különkiadás anyagát tennék. Hol van akkor még a szerkesztő verses-regénye, hol a Talányrovat és hol a három novellista, akik úgy osztották be maguk között, hogy mindegyik egy más világnak az érzelmeit tolmácsolja?

Talabér Gaszton elvitázhatatlanul a felső tizezer kedvelt írója volt, s Róka Emőd feltétlenül a polgári középosztály rokonszenvének birtokosa, míg Rózsa Pál erősen hajlik a népies felé.

Hefaisztosznak azonban volt annyi szerkesztői rutinja, hogy ezt a kényes kérdést nem vitte a plénum elé, mert akkor ádáz meghasonlás tönkre zuzta volna legszebb reményeiket. Elinézte ő azt tapintattal az irodalom iránt való nagy szeretettel, egyedül is. Ahelyett inkább a kiadóra és szerkesztőtársára emelte poharát.

— A megújodást, uraim — mondta beszéde végén — a megújodást annak a férfúnak köszönhetjük, aki nem kimélve sem költséget, sem fáradságot, maga köré gyűjtött bennünket, a magyar irodalom veteránjait bár, de egyszermind a magyar irodalom egyedüli hivatott művelőit. Sajnos uraim, hogy így van, de így van. Mi vagyunk azok az igazán kevesek, akik a

A király elutazása.

— A gyászruhás özvegy. —

Távirati tudósítás.

Budapest, március 4.

A király ma délután két órakor Bécsbe utazott. Az elindulás idején sűrű embergyűrű fogta körül a nyugati pályaudvar környékét, de a kíváncsiak ezekre rugó tömege állott sorfalat az egész uton a királyi vártól a nyugati pályaudvarig. Diszruhás rendőrök légiója tartotta fenn a rendet, ami különösen a pályaudvar körül nagy nehézségeket okozott.

Negyed órával a vonat elindulása előtt érkezett meg Bolfrass báró hadsegéd, majd egy-két perccel kettő előtt berobogott az érkezési oldal elzárt oldalán a király kocsija is. Paar gróf főhadsegéd ült mellette. Ő felsége egyenesen az udvari váróterembe ment, ahol Fülepp Kálmán főpolgármesterrel, Boda Dezső főkapitánynyal és Daróczy Rezső állomásfőnökkel néhány szót váltott. Azután elhagyta a várótermet és szalonkocsijába szállt. Még kitekintett az ablakon, ekkor Fülepp és Boda megemelték kucsmájukat; a király kiintett nekik, hogy tegyék fel kucsmájukat, mert hideg van.

Egy perc múlva a vonat, amelyet Marx János államvasuti elnök-igazgató vezetett, elindult.

A királynak a várpalotából való távozása alkalmából egy kis incidens is történt. Egy gyászruhás nő egy kérvényt akart bedobni a kocsiba, amely azonban gyors üggetéssel haladt el mellette. Az asszony erre utáraitamodott, a detektívek azonban feltartóztatták és bevitték a rendőrségre. Kitünt, hogy Weiner József pénzügyi számtiszt özvegye, aki kegydíjat kért. Igazolás után szabadon bocsátották.

Értesülésünk szerint a felség nem sokáig lesz távol Budapesttől. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnapi audienciáján ugyanis kijelentette a király, hogy nagyon jól érezte magát a magyar fővárosban, csak azt sajnálta, hogy az időjárás nem volt elég kedvező, de reméli, hogy tavasszal, valószínűleg májusban ismét Budapestre jöhet.

magsárgult, nyirkosodott papircsomókkal, amelyek féltve őrzött munkáikat rejtették magukban. A szerkesztő könnyes szemekkel ölelte meg az előtte fekvő kéziratcsomót. Mind csupa ismerős írás. Régi kenyerespajtások munkája, amelyet nem tudtak megérteni sehol, hiába kilincseltek vele a fiatal óriásoknál, azok szívtelenek voltak velük szemben s a „tulhalmozásra,” a „belső munkatársak”-ra hivatkozva, nagybecsülésük kifejezése mellett visszaadták a kéziratot, amely ugyan remeke az írói alkotásnak, de talán mégis csak máskor...

— Maskor Hefaisztosz bácsi — mondották ilyenkor — máskor... Most, szavamra mondom, nem tehetem...

Nos ez a máskor itt van most — dobogott föl Hefaisztosz szívében valami roppant büszkeség, valami abból a gyönyörűségből, amely a győztes hadvezér lelkét daga ztja, amikor a szülővárosa elé ér porlepett hadseregével.

Letényi uron volt a sor. A kiadó beszélt és nem az író, bár a feszülő redingót mind a kettőt átölelte. Ezuttal az anyagiakra tért át és nemes egyszerűséggel jelentette ki, hogy csak a kisebb előlegeket intéz eti ma el, a nagyobbakra az első szám megjelenése után kerül a sor. A kikodult írók azonban a piroshasu husz-koronást is illő tisztelettel üdvözölték sajátjukként.

Hefaisztoszt nem érdekelte ez a játék ily kicsiny alapon. Ő már biztosította magát. Mun-

magyar irodalmat képviseljük, akiket a magyar irodalom nagy csalános kertjéből ez az ifju óvatos és eléggé nem magasztalhatóan éleslátó szemekkel ki tudott választani. Ennek az ifjunak, a mi mecénásunknak, a Tüzcsovák kiadójának és társszerkesztőjének, Letényi Adolárnak drága egészségére emelem poharomat...

— ... Letényi Adolár?... — morfondírozott a harsogó éjzenés között egy vastagruzsú, napbarnított arcú jól öltözött ur a másik asztalnál.

— Ez ő lesz — töprengett magában és odalátta a pincért.

A pincér csakugyan megerősítette gyanuját: — Igen, Letényi nagyságos ur. Az író. A Tüzcsovák kiadója. Nem méztatik ismerni?

— De igen — felelt a vastagbajuszu, fölkelte és a törvény nevében letartóztatta Lówy Adolárt, aki irodalmi célokra nagyobb összeget sikasztott egy közismert nagykereskedőtől.

A szakadozott ruhájú agg költők szégyenkezve gyűrtek zsebre fakó papírossikat, verseket és a talányokat. Aztán fizettek a piroshasu tizezzel és elmentek haza várni, amikor majd Hefaisztosz, a sánta rimkóvác újra jelenteni fogja, hogy megérkezett a megújodás.

A másik asztalnál pedig a hosszuhajvak papírost vettek elő és riportot irtak Letényi Adolárról.

Sulkovszky hercegnő ál-völegénye.

— Ujabb beadvány az aradi árvaszékhez. — A belügyminiszter intézkedései. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad március 4.

Ismeretes az a harc, amely Sulkovszky Ida hercegnő ál-völegénye és a hercegnő gondnoka: Halicky Árpád között kifejlődött. Tudvalevőleg a jelenleg Németországban élő Sulkovszky Ida hercegnőt feleségül szeretné venni Smettow Bernát birodalmi gróf, aki ugyilátszik nem annyira a szép ifju hercegnőért, hanem annak temérdek millióért rajong. Ezt mondja legalább Halicky Árpád gondnok az aradi árvaszékhez terjesztett több beadványában. Mint-hogy az aradi árvaszék nem tudott eligazodni a bonyolult ügyben, fölterjesztette döntés végett a belügyminiszterhez. Mielőtt a belügyminiszter kimondaná, hogy a hercegnő felesége lehet-e a titokzatos birodalmi grófnak, a berlini nagykövetség útján szerez be róla információkat.

De a hercegnő gondnoka segíteni akar az információk beszerzésében. Az újabb megszerzett adatokat a következő beadványban ma betérjesztette az aradi árvaszékhez:

Tekintetes Árvaszék! Tisztelettel alulírott mint Sulkowski Ida hercegnő gondnoka van szerencsém következőket bejelenteni: Tekintettel azon körülményre, miszerint Schmettow Bernát gróf kérvénye, melyben gondnokoktól való házassághoz engedélyt kért, mai napig elintézve nem lett. Bátor vagyok a gróf személyére vonatkozó korábbi beadványaimhoz pótlólag, újabb adatokat betérjeszteni, azon oknál fogva, mivel tudomásomra jutott, hogy a gróf kérésére a Nagyméltóságú Belügyminister ur a berlini osztrák-magyar nagykövetség útján szerez be a gróf személyére vonatkozó információt és mivel ez hosszabb időt vesz igénybe, a grófnak alkalma van az el nem intézett kérvényét újabb adósságok csinálására, valamint hitelezői megnyugtatására felhasználni, még pedig oly módon, hogy a házassági engedély megkapásával, valamint tíz millió hozományjal kecsegteti hitelezőit, ennél fogva tisztelettel esedezem úgy előbbi, mint ezen beadványomban felhozott okoknál fogva gondnokoltam érdekében a gróftól kérvényével elutasítani.

(Gyanus üzenetek.)

Kérésemet következőkkel indokolom:

Dr. Uibrig II. drezdai ügyvéd folyó évi február hó 20-án kelt e edetiben csatolt levelével átengedte nekem: 1. idősebb gróf Schmettow Bernát 1906. évi január hó 1-én fiával a kérvényező gróffal kötött haszonbéri szerződést, melyből világosan látható, hogy csupán egy kis bérletről van szó, melyre a gróf kérvényében mint jövedelmi forrásra támaszkodott. Ettől eltekintve látszik, mily óvatos volt az apa fiával szemben, hogy elsősorban kijelenti, hogy fia köteles az üzletembereket értesíteni, miszerint sem az öreg gróf személye, sem pedig birtoka semminemű adósságokat el nem ismer. Ezen szerződés másolatát csatolom II. 1910. év július hó 1-én a drezdai kir. ügyészséghez bűnvádi feljelentés adatott be gróf Schmettow valamint társa egy Mundhass nevezetű egyén ellen család miatt. Ugyanis Schmettow ezen Mundhassal szövetségbe Jasmati drezdai gyár Gütschow igazgatójától egy használt autóbilt vett 13000 márkáért váltókra, melyeket nem fizettek ki de az autóbilt eladták. Másnap egy Heinemann et Comp drezdai cégtől szintén egy használt autóbilt vettek 6000 márkáért ugyancsak váltókra, melyeket szintén nem váltottak be és az autóbilt eladták. Információt mindenkit a hangzatos nevű Berliner Handels Contorhoz utasítottak, ki mint ismeretes a gróf házassági ügyét finanszírozza és természetesen mindenhol a grófot a legjobb értesítést küldte. Ugyanígyen váltókka akartak egy nyaralót venni Drezdában 200.000 márkát, mely nyaraló tényleges értéke 126000 márká és 125000 márká-

val meg van terhelve. Ezen 200000 márká értékű váltókért vett nyaralót egy Rutzika nevű embernek akarták 30000 márká készpénzért eladni.

A bűnvádi feljelentés IV. pontja arról szól, hogy a gróf állítólag egy Sulkowski hercegnőt szándékozik elvenni, mely házasságra számtalan váltókat értékesít. A feljelentés V. pontja megemlíti, hogy a gróf üzlettársa, Mundhass már vizsgálati fogságban volt.

III. Ezen bűnvádi feljelentés másolatát azon tiszteletteljes jelentéssel mellékelem, miszerint a vizsgálat be van fejezve, mely alatt a gróf és társa Mundhass vizsgálati fogságban ült és innen csak azért szabadult ki, mert elmebetegség miatt már hosszabb idő óta gondnokság alatt van. Egyelőre ítéletre azért nem kerül a sor, mivel a drezdai büntető bíróság illetve ügyészség megvárja a berlini büntető bíróság ítéletét, hol szintén család miatt folyik a gróf ellen a vizsgálat.

IV. Jellemző azon levél, melynek másolatát csatolom és melyet idősebb gróf Schmettow megbízásából írt ügyvédje Justizrát Roeder Zulichauban 1910. augusztus hó 10-én, Uibrig dr. II. ügyvédhez címezve. Ezen levél maga elárulja, hányan foglalnak a fiánál gróf bérletén azonban az apja nem engedi elsőbbségét, mert fia eddig 18600 márká bérlethátralékban van.

V. Hogy mily züllött a gróf anyagi helyzete, bizonyítja a csatolt elfogadási parancs másolata, melylyel a gróftól minden percben lehet tartóztatni.

VI. Hogy mennyire exponálja magát a Berliner Handels Contor a gróftól, bizonyítja Uibrig dr. II. ügyvéd levele a Jasmati részvénytársasághoz, mely levél másolatát csatolom.

VII. Végül mellékelem C Hentschel drezdai fakereskedő cég 1911 évi február hó 17-én hozzám intézett levelét, mely bizonyítja, hogy a Gróf itt is gondnokoltam által kiállított meghatalmazással akart 300000 koronáért ingatlant venni váltókra, és azonnal 100000 márká kölcsönt arra felvenni.

(A völegény fotografiája.)

Összevonva ezen adatokat, a korábbi beadványaim adataival bátor vagyok a gróf személye ellen felhozott terhelő bizonyítékaimat röviden összevonni:

1. A gróf házassági engedély iránti kérvényében nagy vagyont jelentett be, azzal a hatóságot félre akarta vezetni nem igaz adatok felsorolásával.

2. A gróf 1910. évi március hó 14-én kelt és hozzám intézett levele, melyben 200.000 márká kölcsön felvételére engem nem igaz adatokkal tartalmazó levél megírására akart rávenni, ezen levél családi kísérlet miatt a berlini ügyészségnek fekszik eredetiben.

3. A gróf összeköttetésbe lépett a Berliner Handels Contor G. m. b. H. című ügynökségi irodával, ki a gróf házasságának létrejöttét pénzele. Ezen társaság syndikusa egy Wulff Hermann nevű egyén, ki a dortmundi ügyészségnél hamis eskü, csalárd bukás miatt 2 és fél évi fegyházra, 5000 márká pénzbüntetésre és 5 évi hivatalteljesítésre lett ítélve és az ítélet végrehajtva. Ez a Wulff járta be az összes magyar hatóságokat a házassági engedély megszerzése céljából és intézi mai napig is a gróf összes ügyeit.

4. Némely napon tömegesen jönnek a foglalások és rémelyik már az ugynevezett piszkos adósságok keretében mozognak, mint 42 márká szivaradósság stb.

5. 1910. év március 2-án állította ki gondnokoltammal körjegyző előtt azon teljhatalmu meghatalmazást, melyet annak idejében hiteles másolatban terjesztettem be a tekintetes Árvaszéknek és mely meghatalmazással bár jól tudta, hogy egy gondnokság alatt álló személytől kiállított érvénytelen, igyekezett magának a gróf anyagi előnyöket szerezni.

6. Schulhof G. H. berlini cégtől 28000 márká értékű ékszer vásárolt, melyekre 2000 márkát fizetett és 26.000 márkáról váltó fedezetet adott, melyre a meghatalmazás alapján gondnokoltam nevével írárt. Ezen ékszerket mint be lett bizonyítva, másnap 6000 márkáért elzálogosította és reá következő napon a zálogcédulát 2500 márkáért eladta. Ezen ügy a berlini vizsgálóbírónál fekszik, hol fennnevezett

cég a gróf ellen család miatt bűnvádi feljelentést tett, melynek másolatát annak idején betérjesztettem.

7. Schiffman Leó berlini cégtől 130000 márká váltókért telket akart vásárolni gondnokoltam meghatalmazása alapján és arra azonnal 40000 márká kölcsönt felvenni.

8. Sámuel Gusztáv berlini magánzó Alexandrinerstrasse 37-37a számú házat akarta 800.000 márkáért megvenni ugyancsak említett meghatalmazás alapján és rögtön 150000 márká kölcsönt felvenni.

9. Heumann charlottenburgi tőkésnek szönyegek és más tárgyakért valamint készpénzért 18.000 márkával tartozik, ki a gróftól vagyontalansági eskü tételére szorította és a Berliner Handels Contor közbelépésére a házasság létrejöttének reményében haladékot adott a fizetésre.

10. München mellett Paitenkirchenben nyaralót akart vásárolni 48000 márkáért váltókra.

11. Gutschof Drezdai igazgatótól 13.000 márkáért autóbilt vásárolt váltókra, melyet azonnal értékesített, ebből kifolyólag a drezdai ügyészségnél van a gróf család miatt feljelentve.

12. Fenti vételt követő napon Heinemann & Comp. drezdai cégtől ugyancsak autóbilt vásárolt váltókra, melyeket mint a többi nem váltott be. Ezen cég szintén vagyontalansági eskü tételre szorította a gróftól és miután ez nem jelent meg, elfogadási parancsot állított ki és ugyancsak a Berliner Handels Contor közbenjárása folytán adott márcis hó 15-éig fizetési halasztást.

13. Ugyancsak Drezdában ily értéktelen váltókért akart a gróf egy 126.000 márká értékű nyaralót venni 200.000 márkáért, melyet nyomban 30.000 márkáért akart értékesíteni.

14. Ez utóbbi három üzletnél egy Mundhass nevű elmebetegség miatt gondnokság alatt álló egyénnel állott a gróf összeköttetésbe, ki már többször vizsgálati fogságban ült és hogy nem lett elítélve, csak állítólagos beteg állapotának köszönheti.

15. C. Hentschel drezdai fakereskedő cégtől 300.000 márká értékű ingatlant akart venni váltókra, melyre azonnal 100.000 márká kölcsönt akart felvenni. Mindazon üzletek, melyek nem sikerültek, csupán az illető körültekintő óvatosságának köszönhetik, hogy jó helyről szereztek be információkat.

Végül még megemlíteni kívánom, hogy a Röhrig berlini közjegyző előtt kötött vagyon szerződést, melynek alapján husz millió koronát érő vagyon tekintet nélkül a házasság létrejöttére, egy csekély tartásdíj ellenében a gróf tulajdonába megy át és miután ezen célját a gróf okvetlenül el akarta érni, még ha a házassághoz szükséges engedélyt viselt dolgai miatt nem is kapja meg, ennél fogva a gróf gondnokoltam német honosítását akarta keresztül vinni, hogy a törvény egyenes megkerülésével és félremagyarázásával ezzel gondnokoltam rendelkezési jogát visszanyerje és a herceg halála után azonnal a vagyon birtokába lépett volna ezen szerződés alapján, de hála a német hatóság pártatlanságának, ki ezen kérvényt elutasítólag intézte el.

Mind ezeknél fogva kérem a tekintetes Árvaszékot ezen adatok helyességét hivatalosan megállapítani a következő hatóságoknál: königliche Landgericht I. Berlin, königliche Staatsanwaltschaft Dresden és a Berliner Kriminalkommisariatnál.

Ezen előadottak alapján tisztelettel alulírott ismételtelen kérem a tekintetes Árvaszékot, gondnokoltam érdekében a gróftól kérvényével elutasítani, hogy végre gondnokoltam ezen idegen emberek befolyása alul felszabaduljon, mert úgy az ő anyagi és erkölcsi romlásán kívül utóvégre tekintetbe kell venni, hogy gondnokoltamnak egy tíz éves fia van, kit az atyja a bécsi Theresianumban neveltet és ha már a gróf oly lelketlen 3 kiskoru gyermeke iránt, én kötelességemnek tartom, tőlem telhetőleg az édes anyján kívül, aki utóvégre nem bírja saját maga megbírálni tetteit, a fia érdekét is szem előtt tartani és a gróf viselt dolgaival kapcsolatosan az összes osztrák magyar és német lapok folytonosan gondnokoltam nevével együtt hozzák nyilvánosságra és ezen botrányos állapot csak a házassági engedély megadására vonatkozó kérvény végleges elutasításával fog végre megszűnni. Tisztelettel Halicky Árpád.

Megkárosított aradi milliomos.

(Kétszáz ezer koronás hamis váltók. — Előzetes letartóztatásban egy aradi nagykereskedő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad március 4.

Ma este tíz órakor Greén Nándor főkapitány előzetes letartóztatásba helyezte Holtzer Mihály aradi ruhanagykereskedőt. Déli egy órától késő estig megelőzött kihallgatás és vizsgálat eredménye volt a letartóztatási végzés kihirdetésének szomorú aktusa, melynek megtörténte után teljesen megtörve, botorkáló léptekkel hagyta el az ősz ember a főkapitány hivatalos helyiségét és vonult be a detektivszobába, ahonnan egy negyed órával később a fogda-felügyelő kísérte le a rendőrségi tisztifogdába. A főkapitány a sajtót, tekintettel Holtzer ellen emelt vádak miatt megindult nyomozásra, igen röviden informálta és csak annyit jelentett ki, hogy Tóth József aradi tőkepénzes feljelentést tett a kereskedő ellen váltóhamisítás miatt.

A két főszereplő.

— Holtzer és Tóth. —

Hogy a közönség egész tisztán láthassa ezt a szövevényesnek mutatkozó bűncselekményt, be kell röviden mutatni az ügy két főszereplőjét: Holtzer Mihályt és Tóth Józsefet.

Holtzer, aki most 60 éven túl van, csaknem négy évtizede van Aradon. Nagyon szegényen került ide és kis üzletet nyitott. Hosszu évekig dolgozott, de nem látszott nagy anyagi eredménye ennek a munkának. Mintegy két évtized előtt az a hír terjedt el, hogy Holtzer nagy vagyonhoz jutott. Az ismerőseinek ezt mondta:

— Főnyereményt csináltam. Az üzletben bizony nem tudnék vagyont szerezni.

Ettől fogva megnagyobbodott az üzlete és mindenki úgy emlegette, mint dúsgazdag embert. A Petőfi-utca sarkán vett ki bolthelyiséget, nemsokára pedig az Erzsébet-köruton nyolcvanezer koronás telket vásárolt: a volt Három király szálló mögött lévő ugynevezett Tündérkertet. Temesvárott is nyitott ruhaüzletet és gondoskodott róla, hogy kereskedői körökben az a hiedelem támadjon, mintha a temesvári üzlet rengeteg ezreket jövedelmezne neki. Ez a mostani bűnpör sejtetni enged, hogy Holtzer azt a nagy vagyont csakugyan nem az üzletén szerezte és most már érthetővé válik, hogy miért volt szükséges az állítólagos főnyeremény hangoztatása.

Az ügy másik alakja az öreg Tóth József, akinek legalább másfél milliónyi vagyona van, de úgy él, mint egy koldus. Ebben a zárkózott lelkű emberben Holtzer rendkívüli bizalmat tudott kelteni. Azt mondják, hogy Tóthtól, aki nagy kamatra adott pénzeket, csak az tudott sok pénzt szerezni, aki a nyelvét értette. Ha az ő szája ize szerint tudtak neki beszélni, akkor a bankók gyorsan kikerültek Tóth fiókjából és szinte könnyelműen hiteleztek. Ugy látszik: Holtzer pompásan értette a módját annak, hogyan lehet az utóbbi időben meggyöngyült memóriájú milliomosra hatni.

Alább adjuk a részletes tudósítását annak, hogyan pattant ki ez a bűnügy és milyen intézkedéseket tett folyamatban az aradi rendőrség:

Mi a vád?

Tóth feljelentése szerint Holtzer százharminchétf darab hamis váltót adott át neki leszámítolással céljából az évek hosszú során át és ő ezekért kifizetett kétszázötvenezer koronát. Tekintettel arra, hogy a vád beigazolása esetén a kiszabható büntetés súlyos lehet, a főkapitány a bűnvádi perrendtartás 141 szakaszának 2-ik bekezdése alapján elrendelte az előzetes letartóztatást.

Rövidre fogva ez annak a mozgalmas napnak a története, melyen egy bonyodalmas bűnesetnek első része játszódott le. A szűkszavú rendőri hivatalos jelentés mögött egy elképzelhetetlen váltó manipuláció eddig felderítetlen, homályos és köztisztelőben álló, a közélet terén vezető pozíciót elfoglaló személyiségek neveivel kapcsolatba került események részletei húzódnak meg. A letartóztatott gyanúsított alhatatos tagadásával szemben áll a megkárosított feljelentő pozitív vádja: egyéb semmi. Sem közvetett, sem közvetlen bizonyítékokat a nyomozat ez ideig nem szerzett arra nézve, vajjon igaz-e, hogy Holtzer Mihály százharminchétf hamis váltó alapján kétszázötvenezer koronát csalt ki Tóth Józseftől, még pedig azzal az imponálóan ható indoklással, hogy többek között:

Bohus Zsigmond báró,
Bohus László báró,
Urbán Iván,
Justh Gyula,
Károlyi Gyula gróf,

Sarlot Domokos és még sokan a város és vármegye előkelőségei közül óhajtnak az ismert pénzember szivességét igénybe venni pillanatnyi pénzzavarok megszüntetésére. A feljelentés és tagadás állanak egymással szemben és a további nyomozás feladata lesz világosságot vetni a rendkívül érdekes eseményre.

Sarlot Domokos váltója.

Sarlot főkapitány az utóbbi hetekben betegeskedett és nem járt be a hivatalába. A múlt héten megjelent a hivatalban Tóth József aradi dúsgazdag tőkepénzes, a város egyik legvagyonosabb háztulajdonosa és nagy alázattal a főkapitány iránt érdeklődött.

— A főkapitány ur beteg — felelte Tóthnak a szolgál.

— No nem baj, majd eljövök máskor, mondotta a hetvenen jóval felül lévő aggasztán, — csak engedje meg fiatal ur, hogy a kezeimet kissé megmelegítsem a kályhájukon.

Az öreg ember farkasordító hidegben sem visel téli kabátot és majd megvette öreg tagjait a hideg, mikor beállított a hivatalba. Rövid idő múlva távozott.

Többször is kereste azóta Sarlot főkapitányt, míg végre ma ott találta.

— Tekintetes uram — szól az őt székekkel megkínáló főkapitánynak — mondanék valamit, ha meg nem sértene.

— Csak ki vele Tóth bácsi — szól Sarlot.

— Ha már megtetszik szorulva lenni pénz dolgában és kölcsönt vesz fel, miért nem fordul egyenest hozzám? Miért kell még azt a Holtzert is igénybe vennie.

— Mit beszél Tóth uram? — kérdi nevetve Sarlot — nem értem a beszédjét.

— Hát arról a háromezeröttszáz koronás váltóról van szó, melyet a múlt hónap 20-ikán hozott el hozzám a Holtzer és én leszámítottam neki. Hát csak átadta a pénzt a főkapitány urnak?

Sarlot látta, hogy az öreg teljesen józan — (talán életében összesen sem ivott annyit bort, a mennyitől egy gyermek berughat) ezért

most már komolyan rászólt, hogy magyarázza meg szavainak értelmét.

— Igen, igen — mondotta Tóth, a Holtzer Mihálnál voltam a múlt hónap huszadikán az üzletben. Egy kis váltóügyet hoztunk rendbe. Így szólt hozzám Holtzer:

— A Sarlot főkapitánynak sürgősen kellene 3500 korona, nem adhatna neki. Itt volt előbb a boltomban és kért, hogy szerezzek neki gyorsan pénzt.

— Most nincs nálam, de délután elhozom — szóltam és hazamentem. Örültem magamban, hogy segítségére lehetek a főkapitány urnak. Délután már be is állított lakásomra Holtzer a főkapitány ur váltójával és én a nyolc százalékos kamat levonása után ki is fizettem neki a 3500 koronát. Remélem átadta?

— Ennek, kedves barátom fele sem tréfa — szólt a főkapitány — *En soha életemben váltót alá nem irtam* és csak nem gondolja, hogy én, az Aradi Első Takarékpénztár elnöke pénzért magához fordulok. Itt valaki büntetett el és az én nevemet ráhamisította a váltóra. Jöjjön át velem Tóth ur Greén főkapitányhoz és tegye meg a feljelentést.

Oriási ijedelem fogta el az öreg pénzkölcsönzőt és a főkapitánynak karonfogva kellett őt a bűnügyi osztály vezetője elé vinni.

Greén főkapitány előtt Sarlot mondotta el előbb Tóth látogatásának lefolyását, majd pedig Tóth lépett elő, hogy jegyzőkönyvbe mondja az eseményt.

— Okirathamisítás ez — szólt Greén — és ezért hivatalból kell megindítani az eljárást Holtzer ellen. Felszólítom, hogy adja át a főkapitány nevére kiállított váltót.

Tóth kivett belsőszéből egy rongydarabba takargatott váltót és felmutatta.

— Az én aláírásomat ismerhetné, elég szeren láthatta végzésemen, melyeket mint többszörös háztulajdonosnak kézbesítettem, mondotta Sarlot, csak rá kell néznie és láthatja, hogy ez hamisítva van.

Greén főkapitány azonnal intézkedett, hogy Valenta és Horvát detektívek állítsák elő Holtzer Mihályt lakásáról.

A főkapitányok még beszélgettek Tóthtal, mikor a detektívek utnak indultak és Sarlot ismételtén korholta az öreg urat, aki élete egész folyamán pénzkölcsönzéssel foglalkozik, amiatt a hiszékenysége miatt, melynek alapján a Sarlot nevével ellátott váltót leszámította.

— Ne tessék rossz néven venni, — pattogott az öreg — de bizony nagyobb uraknak is adok én pénzt kölcsön. Valamennyit a Holtzer közvetítette hozzám.

Ez a kijelentés adott lökést aztán a bekövetkezendő szenzációs leleplezéseknek.

Tóth József ügyfelei.

— Évek hosszú sora óta — lehet tizenöt esztendeje — mondotta tovább Tóth — hogy Holtzer Mihálylyal üzleti összeköttetésben állok. Feltétlen becsületes, pontos fizető embernek ismerem. Igen jó boltja van és igen nagy urak dolgoztatnak nála. Már tetszik tudni, hogy szokott ez lenni, ha egy ilyen nagy ur megszorul pénz dolgában, nem szalad rögtön a takarékhöz. Van neki egy házi zsidója, aki privát helyen számítottat le egy-egy váltót. A Holtzer igen sok prima ember váltóját hozta el hozzám és én ezeket leszámítottam. *Körülbelül százharminc váltóm van otthon, amelyek mind a Holtzertől valók.* Nem ő vett kölcsönt, hanem ő a kezes és valami nagy ur, prima ember az elfogadó. Van köztük nagyobb ur is, mint a főkapitány ur.

— Emlékszik a nevekre? — kérdezte Green.

— Hogyne! Bohus Zsiga báró kegyelmes

ur, meg a fivére, László báró, Károlyi Gyula grófnak van négy-öt váltója, Justh Gyulának is adtam váltóra pénzt. Königsseg Fidéi gróf is hozzám szokott fordulni, Reicher Károly főügyész ur, Purgly János, Sármezey Endre, Urbán Iván főispán, Kintzig János, Lócs Rezső tanácsnok, Nachtnébel Ödön főmérnök és sok mások, nem tudom én a nevét valamennyinek felsorolni. Ezeket mind a Holtzer közvetíti, mert ő hozzáfordulnak pénzért. És ő aláírja velük együtt a váltót és én adom a pénzt. A tőkét nem is törlesztik, de a kamatot pontosan fizetik és pontosan hosszabbítanak.

Ámulva hallgatták az urak a naiv öreg diésekvését és nyomban tisztában voltak azzal, hogy itt egy olyan óriási és elképzelhetetlennek látszó csalásról és váltóhamisításról van szó, melynek arányai beláthatatlanok.

— Egy detektív magával megy — mondotta Green — és valamennyi váltót szedje össze és hozza fel hozzám.

Holtzer Mihály a rendőrségen.

Egy óra tájban jelentette Valenta József detektív, hogy előállította Holtzert, akit lakásán találtak éppen az ebédnél. Egykedvűen fogadta a detektívek ama felszólítását, hogy azonnal kövesse őket a rendőrségre. Megjelenése után Green főkapitány nyomban hozzáállt a kihallgatásához.

Holtzer elmondotta, hogy évek óta üzleti összeköttetésben áll Tóth Józseffel, akit igen sűrűn keresett fel lakásán, mert pénzt kért tőle igen sokszor. Üzleti tartozásainak fedezésénél volt Tóth segítségére, akinek a kölcsönösszeg fejében váltókat adott, amelyeket azonban pontosan beváltott.

Arra a kérdésre, hogy Sarlot főkapitány nevére kiállított váltóra mennyi pénzt vett fel Tóthtól, úgy felelt Holtzer.

— Én soha Sarlot főkapitánynak nevében nem vettem fel pénzt, soha a főkapitánynyal hitelműveletről nem tárgyaltam.

— Pedig itt egy váltó, melyet maga is aláírt és amelyre Tóth állítása szerint 3500 koronát kapott a kamatok levonásával.

— Ezt határozottan tagadom és soha Tóthnak más váltót, mint az én üzleti fedezeti váltómat át nem adtam. Az én nevemet valaki oda hamisította arra a váltóra éppen úgy, mint ahogy Sarlot főkapitány ur nevével tette. Én soha senki részére sem Tóthnál, sem más valakinél pénzt nem közvetítettem. Ez borsu műve lesz, engem tönkre akarnak tenni. Én nem tudhatom, hogy ki a hamisító, de Tóthnak kell tudnia, mert ő vette át a váltókat és ő fizette ki a pénzt.

A főkapitány egyelőre befejezettnek jelentette ki a kihallgatást. Még csak egynéhány íráspróbát csináltatott Holtzerrel, de ezek nem voltak bizonyítékul felhasználhatók, mert abszolúte nem volt Holtzer írása és a váltón látható aláírás között még csak távoli hasonlóság sem megállapítható.

A délutáni nyomozat.

Három órakor távozott a bűnügyi osztály személyzete havatalából és már négy órakor folytatódott a munka.

A főkapitány első sorban újból Tóth Józsefet idézte maga elé, hogy a magával felhozott váltókra vonatkozólag vegye fel a panaszt.

Százharminckét darab váltót mutatott be a milliomos a főkapitánynak, melyek — állítása szerint — valamennyien a Holtzer-féle közvetítés útján kerültek hozzája. Hosszu időbe került míg valamennyi váltó tüzetes leírása a jegyzőkönyvbe került. A váltók között több olyan van a melyen ezer korona a kölcsönösszeg; de van köztük: három, négy öt ezer koro-

nás is. A legnagyobb összeg erejéig „Károlyi Gyula grófnak hitelezett”. Tóth. Több váltója van 4-6 ezer koronával. Összesen kétszázötven koronát fizetett ki a félkilogrammot nyomó váltó csomó fejében a „gavallér váltókra” Tóth, aki egy szegény román parasztnak ötven koronás hitelt csak úgy nyújtott, ha az jó biztosítékot tudott nyújtani.

— Mondja csak Tóth ur — szölt Green főkapitány — és maga elhitte, hogy Károlyi Gyula gróf magától vesz kölcsönt? Annak harminc millió forint vagyona van.

— Kérem, nekem a Holtzer azt mondta, hogy bent volt nála a gróf és a cselédségnek rendelt ruhát. Szóba került, hogy milyen nehéz a mai viszonyok mellett készpénzért eladni.

— Igaza — mondotta a gróf — nekem is szükségem lenne néhány ezer koronára, mert vásárolni akarok. A takarékpénztárban van pénzem. de azt bántani bajos, mert a feleségem nevében is áll.

— Nem tudna Holtzer ur valami pénz forrást?

— Dehogyan nem — felelt a Holtzer — a Tóth József; ad az a méltóságos urnak váltóra egy kis pénzt.

— Hát szerezzen, itt a váltó, de senki se tudja meg.

— Így mondotta el kérem nekem a Holtzer és hittem neki, mert feltétlenül biztam benne. Kérem még bort is hozott nekem a méltóságos gróf urtól. Egyszer Nagykárolyban volt a Holtzer és a gróf urnál ebédelt. Ott szóba kerültem én is.

— Ja a kedves Tóth bácsi — kiáltott fel a gróf — az derék ember, annak küldök egy kis bort. Vigye el Holtzer neki ezt a tiz liter aszút. Holtzer el is hozta.

Tóth a második kihallgatása alkalmával is fentartotta vádját és azt állította, hogy az összes váltókat Holtzer hozta el hozzá és ő azokért kifizette a váltókon kitüntetett összegeket. Feljelentést tett most már az összes hamisítások miatt, mert azt hiszi, hogy valamennyi hamisítva van.

Érdekes, hogy az az ember, aki ötven esztendeje bonyolít le váltóüzleteket és már milliókat forgatott meg, azt hitte, hogy a 137 váltó összege nem nagyobb, mint 30-40 ezer korona. Mikor a főkapitány kiszámította az összeségeket és megmondotta neki, hogy kétszázötven korona erejéig van megkárosítva, elszápadt, egész testében remegett és majd eldőlt. Szédülés fogta el. De csak egy pillanatig tartott. Összeszedte magát és büszkén jelentette ki, hogy — nem baj, azért még marad mit apiritani a tejbe. Sőt mikor a nyomozás a késő esti órákba húzódott el, azt mondta, ha tudná, hogy vissza lehet vonni a paanaszt, megtenné, mert már bánja, hogy egyáltalában említést tett a Sarlot főkapitány váltóján kívül a többiről.

Eredménytelen házkutatás.

Míg a főkapitány a váltókat revideálta, addig parancsára Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy detektívekkel megjelent Holtzer Mihály lakásán házkutatás céljából. A gyanúsított tagadásával szembe akarta állítani a főkapitány az esetleges feljegyzéseket, vagy más írásos nyomokat. Mert fel kellett tételezni, hogy aki 137 váltót helyez el, kamatot fizet és prolongál, az a lejáratidőről pontos feljegyzéseket vezet. A házkutatás azonban eredménytelenül végződött. Holtzer lakásán egy sor írást, egy sor feljegyzést a rendőrség nem talált.

A váltók rendezése után a főkapitány tanuként való kihallgatás céljából megidézte Holtzer Józsefet, a gyanúsított fiát, mert több váltón az ő neve is szerepell mint kibocsátó. Ezek azok az üzleti váltók, melyekről Holtzer Mihály azt állította, hogy állandóan ilyenekkel bonyolította le Tóthnál kölcsön ügyeit. Holtzer József kijelentette, hogy a felmutatott váltókon lévő aláírás nem is az övé és a vele felvett íráspróbák ezt bizonyítják.

Majd pedig Holtzer Mihálynét hallgatta ki Green. A nő azt állította, hogy ő egyáltalában nem tudott arról, hogy férje milyen üzleteket köt, vagy miként bonyolítja le váltó ügyeit.

A szembesítés.

Este kilenc órakor szembesítette Green Holtzer Tóth Józseffel. A szembesítésnél Tóth fenntartotta vádjait, megismételte, hogy valamennyi váltót Holtzer vitte hozzá és vette fel értük a pénzt. Holtzer pedig határozottan tagadta ezt, sőt most már azt jelentette ki, hogy az ő, a felesége és a fia által aláírt üzleti váltón is valamennyi aláírás hamis és azt sem ő adta át Tóthnak.

Este még Holtzer József üzletében tartott a rendőrség kutatást és néhány üzleti könyvet továbbá egyéb feljegyzéseket foglalt le és szállított a bűnügyi osztályra.

A szembesítés alatt Holtzer roppant cinikusan viselkedett és alig akart feleletet adni a hozzá intézett kérdésekre.

A letartóztatás.

Azonban teljesen megtört mikor a főkapitány kihirdette előtte, hogy a súlyos gyanúok alapján előzetes letartóztatásba helyezi és ezt a bűnvádi perrendtartás 141. szakaszának második bekezdése értelmében cselekszi. Tántorogva, haláthalványan támolett ki a főkapitány szobájából Holtzer és elutasított magától minden ételt és italt.

A rendőrség a nyomozást hoinap folytatja. Holtzer védőjéül Nagy Sándor dr.-t nevezte meg.

Látogatás a külön milliomosnál.

Ma este, amikor Tóth József hazafelé baktatott a rendőrségről, hozzá csatlakoztam és hazáig kísértem. Eleinte természetesen bizalmatlan volt, de utóbb meggyőződött róla, hogy nincsenek kölcsönkérő ambícióim, s barátságosabban viselkedett. A Választó-utca 22. számú ház picit, csuf, piszkos szobájában lakik ez az ember, akinek Aradon legalább husz szép háza van. A vármegye különböző községeiben is több háza van. mert az árverésekre mindig kijárogatott és potom áron megvette az ingatlanokat.

A lakása olyan mint a koldusé: alacsony, szűk szoba, egy tenyérnyi, az utcára nyíló ablakcsökével. A plafonhoz közel kis polcok állanak, rajtuk régi festett porcellán tányérok. Az íróasztala az ablak közelében van, micsoda íróasztal? Rozoga, ócska holmi, tele csirke piszokkal. Hanem azért mégis értékes darab lehet: annak a fiókjában tartja a kitűnő, finom papirokat. A szoba hátsó részében egészen a plafonig nagy halmazban állanak az ócska kötelezvények, adóslevelek: sok ezer szegény ember verejtékes munkájának gyümölcse. A falak mellett néhány kerekábu pad van. Diványnak nyoma sincs. Semmi kényelem.

— Így élek én évek óta — mondta az öreg ur és pápaszemet rakott fel. — Nincs nekem senkim.

— Ha meghal, kié lesz a sok pénz? — bátorkodtam megkérdezni.

— Azzal nem törődöm. Veszekedjenek az örökösöm, a testvéreim, rokonaim.

— Ki lakik még az udvarban?

— A szakácsném, egy szegény özvegy asszony. Az én lakásomat magam takarítom; azt legjobban én értem.

Az öreg ur nagyot sóhajtott.

— Azt mondják, hogy rossz ember vagyok; pedig ez nem igaz. A szegény emberek, ha megszorul, adok én pénzt szívesen. Csak a fényűző embereknek nem adok. Nagyon óvsnak kellennem, mert már vagy kétszáz ezer korona erejéig régebben is becsaptak. Nagyon szórakozott vagyok már és könnyen felejték. Ha pénzt hoznak, gyakran azt se tudom, hova teszem le. Vannak rossz emberek, akik az életemre leselkednek. Nemrégén egész éjjel itt lövöldöztek az ablakom mellett. De én nem félek ám, mert nekem is van fegyverem.

Nagyot ásított az öreg jelt adva, hogy szeretné már, ha nem zavarnám. Kifelé menet, még körül néztem a féllépés szélességű üres konyhában és dobogni kezdtem a földön a lábammal. Ekkor a vén kopott milliomos aggyegény, karon fogott és kivezetett. Félt, hogy zörögni kezd dobogásomra az a sok-sok arany, amit — a külvárosi nép szerint — a konyha földjében elásva tart.

Egyik nagyon jó ismerőse aki előtt a különben zárkózott ember még titkait is el szokta mondani a következőképen jellemezte Tóth Antalt:

— Évtizedekkel ezelőtt Tóth szabósegéd volt, de aztán felhagyott ezzel a kényelmetlen mesterséggel és felcsapott tőkepénzesnek. Nagy kamatra adott ki apró kölcsönöket. Az rejtelmes és bizonytalan, hogy honnét szerezte a kölcsönhöz szükséges legelső tőkét.

— Tóth alapjában véve humánus ember, aki szívesen segített a megszorult embereken. Hogy nagy kamatot szedett, az természetes, mert a foglalkozása hozta magával. Hitelezőivel azonban nem bánt kegyetlenül; ha nem tudtak fizetni a megígért időre, szívesen adott halasztást. Volt neki olyan adósa aki 9—10-évig tartozott neki s a tőkére egyetlen fillért se fizetett, mert Tóth megelégedett, ha a kamatot rendszeresen fizették.

— Utóbbi időben Tóth nagyon tartózkodott attól, hogy ugynevezett *uri embereknek* adjon kölcsönt, mert évekkal ezelőtt több jómodu embernél nagyobb összegeket vesztett el. Leginkább parasztemberekkel állott összeköttetésben; megtörtént, hogy nyomorba jutott tanító 50—60 koronáért könyörgött s Tót visszautasította azzal a kijelentéssel: „Az uriemberék már többször megégették a nyelvemet“.

— Én — mondotta Tóth bizalmas ismerőse — tudtam, hogy Holtzerrel évek óta üzleti összeköttetésben állott. Mondta is egyszer, hogy nem fizet neki pontosan Holtzer, pedig nagyon nagy váltói vannak nála. Én persze azt hittem, hogy legfeljebb 8—10000 koronáról van szó, mert hihetetlennek tartottam, hogy Tóth egy személynek kétszáz ezer koronás kölcsönt adjon.

Tóth Antal a magánéletben maga volt a megtévesztült takarékos. Éveken keresztül járt egy ruhában, amely idővel egészen megszintelenedett és megkopott. Ruháit az ócska piacon vette. Ő azonban ezzel nem sokat törődött, elég volt neki az a tudat, hogy milliányi vagyona van. Husz háza van neki Aradon és még több a megyében és ennek dacára a Választó-utca 22. szám alatti külvárosi házban lakott egy kis sötét szobában, amelyet hónapos szobának se lehet kiadni. A lakás berendezése olyan szegényes, mintha nem milliomos, ha-

nem valami koldus lakna benne. Maga takarította a lakását. Sőt az is megtörtént, hogy mikor látogatók mentek hozzá, az udvaron sötétben találták. A háza zsindegyjavítását is ő végezte rendszeren.

— Rendes könyvvezetésről szó se volt nála. A szegényes külsejű ember azonban virilis jogon évtizedek óta tagja a városi törvényhatóságnak. És nemcsak tagja volt a törvényhatóságnak, hanem a közgyűlések egyik legszorgalmasabb látogatója is. Roppant büszke a bizottsági tagságára és a világra el nem mulasztana egyetlen közgyűlést sem. Ott huzodik meg minden ülésen a jobboldal szélén, végighallgatja a felszólalásokat, de évtizedek óta hangját se lehetett hallani a gyűléseken.

Égész egyéniségére különben jellemző az, hogy ma este, mikor rendőrségi kihallgatásának vége volt, kocsit akartak hozni a számára, ő azonban ezt visszautasította és kopott, szegényes ruhájában gyalog botorkált haza a gyengén világított külvárosi utcákon.

TANÜGY

(—) Tanítók háza Gájban. Általános panasz volt a multban, hogy a gáji tanítók iskolájuk közelében nem kapnak megfelelő lakást és ezért bent a városban kell lakniok. Ezért elhatározta a város, hogy a három gáji tanító, továbbá a gáji rendőrségdtiszt számára lakásbérük fejében házat építtet. A háznak kölcsön útján fedezendő negyvenezer korona költséggel leendő építését a miniszter jóvá is hagyta, azonban a részletes terveknél kitűnt, hogy az épület 51405 koronába fog kerülni. Az építészeti bizottság mai ülésén úgy határozott, hogy az épületet a négy városi alkalmazott évenként összesen 2470 koronát kitevő lakbérére és lövönatjegy bérlete fejében — a mi eddig szintén a várost terhelte — felépítteti és a tizenegy ezer koronát, ami a miniszter által jóváhagyott költségen felül van, az épület előtti Gizella-tér parcellázásából nyerendő összegből fedezi. Kiköti azonban a város, hogy a gáji tanítók és a gáji rendőrségdtiszt azontul lakbér helyett természetbeni lakást fog kapni.

(—) Érdekes záró ünnepség folyt le ma d. e. 10 órakor az aradi fa- és fém-szakiskolában. A kereskedelmi miniszter ugyanis minden évben az aradi kereskedelmi- és iparkamara területén foglalkozó fiatalabb iparosok részére továbbképző-tanfolyamokat szokott rendezni. Idén asztalos és lakatosok voltak behiva: összesen 20-an. Hat hete részesülnek elméleti- és gyakorlati kiképzésben. Az eredmény, amit a mai záróünnepély keretében bemutatott kiállítás tanusít — nemcsak kielégítő, hanem igazán meglepő. Látszik, hogy a tanári kar, Neszner Aladár igazgatóval az élén szeretettel, türelemmel és igazán gyakorlati érzéssel vezették a tanfolyamot, de meglátszik az is, hogy a tanulmánygyó fiatal iparosok is derekas munkát végeztek. A kiállításon az aradi iparkamara és az aradi ipartestület elnöksége és előljárói örömmel tapasztalták ezt és kifejezést adtak azon óhajuknak: bárcsak évenként megismétlődnek a tanfolyamok rendezése.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	257
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-		
lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— —	151
Nyomda	— — —	151

Egy bűnös társaság.

— Vörös automobilon Aradra. —

Távirati tudósítás.

Budapest, március 4.

A budapesti rendőrség néhány héttel ezelőtt névtelen levelet kapott, a melyben arra figyelmeztették, hogy a Szövetség-utca 31. szám alatt Kurz János hangszerkészítő lakásán női ruhában öltözött fiatal emberek tivornyákat rendeznek. Püspöki és Dolgos detektívek beférköztek a társaságba és konstataáltak, hogy annak tagjai homoszexuális üzelmeket folytatnak. A detektívek megfigyelései már sok adatot hoztak napvilágra, a mikor egy másik körülmény is segítette a társaság leleplezését.

Tegnapelőtt Bodnár Pál szabómester bejelentette, hogy Tar György tizenhétéves inas hét aranygyűrűjével megszökött. A nyomozás kiderítette, hogy ez a Tar állandó vendége volt a Szövetség-utcai bünbarlangnak. Tegnap este beállítottak oda s ott találták Tart kitenc hozzá hasonló fiatalember társaságában. Mindannyiukat a hetedik kerületi kapitányságra vitték, onnan pedig ma délelőtt a főkapitányságra. Itt Krecsányi Kálmán rendőrtanácsos kihallgatta Tar Györgyöt, aki az egész társaságot leleplezte.

Tar György a következőket mondotta:

— Egy évvel ezelőtt az Erzsébet-téren megismerkedett egy uriemberrel. Ezjelvitte őt a *Deak-piacra*, megvacsoráztatta, majd a Várban levő lakására vitte, ahol reggelig maradt. Reggel két huszfülérest adott neki és elküldte. Ettől az időtől kezdve Tar az Erzsébet-téren igen sok homoszexuális urral ismerkedett meg. Megismerkedett többek közt *Ompodi Sándor* urasági inással is, aki azután elvitte őt a *Kálvin-téren* levő szolgálati helyére, ahol a cseleedszobában mulattak.

Ompodi ezután több előkelő urral ismertette meg Tart, jó dolga lett, sok pénzt keresett. Elvitték a Szövetség-utcai bünbarlangba is, ahol *Arabella* néven „hivatalosan“ is felvették a tagok közé. A vigadói álarcos bálban is megjelent női ruhában, ott megismerkedett két huszonkét év körüli uriemberrel, akik másnap randevut adtak neki a *Rákóczi-uton* levő Sport-kávéházba. Női ruhában ment oda és három fiatal emberrel pezsgőzött. Később még egy női ruhába öltözött fiatal ember is jött hozzájuk.

Estefelé a fiatal emberek elvitték a „nőket“ a *Kenyérmező-utca*ba, ahol már várta őket egy *vörös automobilon*. Az automobilon *Aradra* vitte őket. Éjszaka érkeztek meg, egy nagyon elegáns lakásba, ahol reggelig mulattak. Tar itt nem teljesítette mindenben a kívánságukat és ezért automobilon kivitték az állomásra és a reggeli gyorsal Budapestre utaztatták. Három társa azonban *Aradon* maradt és ezek még most is ott vannak. (Érdeklődtünk az aradi rendőrségnél, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy ilyen esetről a főkapitányságnak nincs tudomása. A szerk.)

A szövetség-utcai lakás — mondotta ezután Tar — állandó találkozóhelye volt a homoszexuálisoknak. Kurz volt a közvetítő, a kihez az egész városból érkeztek megrendelések. Sokszor előfordult, hogy elegáns kocsit állt meg a ház előtt és ilyenkor rendszerint elvittek egy fiatalembert. Kurz állandóan 50—60 fiatalembert tartott nyilván. Két vagy három hétig volt jóban egygyel, aztán ujat választott ki magának.

A hatvan fiatalemberből eddig kilene van a rendőrségen, névszerint *Lejas Vazul* tűzilegény, *Horváth Jácint* pincér, *Borbély János* szücssegéd, *Kovács Andor* artista és *Nagy*

Tamás szües. A többinek a nevét még nem tudják. Ezek közül Horváth Jácint azt vallotta, hogy őt egy előkelő ur tartja ki, aki őt állandóan Rózsabimbónak nevezi. Ezek most mind a főkapitányságon vannak, a hol folyik ellenük az eljárás és valamennyit le fogják tartóztatni.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyekkel: A testőr, vigjáték. Este rendezt helyekkel: Gúlbabá, operetta. A) bérlet.

Hétfő: Medikus, szimfónia. B) bérlet.

Kedd: A kis cukros, vigjáték. Károly Klára kisasszony (előléptével. C) bérlet.

Szerda: Hegyek alján, opera. A) bérlet.

Csütörtök: Hercegkisasszony, operetta. Bemutató-előadás B) bérlet.

Péntek: Hercegkisasszony, operetta. C) bérlet.

Szombat: Hercegkisasszony, operetta. A) bérlet.

* Utolsó filharmonia hangverseny. Minden jel arra mutat, hogy a vasárnap délután 5 órakor a Fehér Kereszt-ben megtartandó filharmonikus zenekari hangverseny az előző három sikerei mögött semmiben sem marad el. A filharmoniai-egylet viseli a felelősségteljes hivatást, hogy az anyagi terhekkel és fáradságos próbákkal járó zenei működés révén a közönségnek a már nélkülözhetetlenné vált orkesztrális hatások élvezetét továbbra is fenntartsa. Dícséretére legyen mondvá az aradi közönségnek, hogy e szép törekvéseket egyre jobban honorálja. Magyararizatos program a holt napi hangversenyen 20 fillér árban kapható, az ebből befolyt összeg a 150 koronányi orgona-alapot gyarapítja.

* A Kölcsey egyesület felolvasása hétfőn délután félórával kezdődik. Tárgysorozata a következő: 1. Harminc év határán. Előki megnyitó beszéd a 30-ik közgyűlésen, elmondja Varjassy Árpád. 2. Beszámoló a múlt és az idej esztendőiről. Elmondja Szöllösi István. 3. Bosznia és Hercegovina. Előadja Bálint Imre. A „Keleti képek” kiváló írójának előadásában a turisztikai részt Rozsnyay József dr. fogja vetített képekkel illusztrálni. A képfelvételeket maga Bálint Imre készítette. Előadása iránt az aradi közgazdasági élet tényezői is érdeklődnek, hiszen hivatott, nagy tapasztalatu ember fogja elmondani véleményét a kereskedelmi és ipari kapcsolatokról is, melyek köztünk és a két tartomány között vannak és lehetnek.

* Közművelődési tervek. A Kölcseyegyesület 1911-iki munkásságának tervét a választmány kedden állapította meg költségvetésében, mely hétfőn kerül a közgyűlés elé, elfogadásra. A Közművelődési Ház építésére jutó 10000 koronán kívül 14463 korona még a kiadás ebben a költségvetésben, mely a Közművelődést több irányban fogja szolgálni. Könyvtári, néprajzi, régészeti és szépművészeti célra 5725 korona lesz a kiadás. Ismeretterjesztő előadásokra a városi és a munkásgimnáziumi összejövetelen 2200 korona. 600 koronás az irodalmi Mikszáthdíj 1911-re és 300 koronás maradt a 3 janító jutalmazására szánt Trefortdíj. Új tétel a Kölcsey-egyesület költségvetésében 200 korona nyilvános könyvtárak kezelőinek jutalmazására. A Múzeumok és könyvtárak Országos Tanácsa a Kölcsey egyesületet évenként több népkönyvtár szervezésével támogatja. Ezek művelő hatása első sorban a kezelő könyvtárosok buzgalmatól függ. Ezt a buzgalmat élesíteni a két százkoronás jutalomdíj célja. A meglevő megyei és városi népkönyvtárak fejlesztésére 500 koronát szán a Kölcsey-egyesület 1911 ben is, mint 1910-ben. Mindezekhez és az igazgatási költségekhez a bevételeket a Főfelügyelőség 800 tag 4 koronás évi díja, aradi pártfogói és tőkéinek felhasználható kamatai fogják szolgáltatni a Kölcsey-egyesületnek.

* A medikus. Hétfőn a színház igazgatósága közkívánatra Bródy Sándor nagyszerű szimfóniát, A medikus-t tüzte ki előadásra.

* A hercegkisasszony. Pénteken mutatja be a színház Lehar Ferencnek legújabb operettjét, A hercegkisasszony-t, amely az Operaházban nagy sikert aratott. A főszereplők a következők: Dióssy Nusi, Zalay Margit, Huszár, Ladiszlav és Heltay.

* Károly Klára fellépése. Kedden lép fel először a színház Károly Klára, akinek debütje — mint már megirtuk — egy nagyon kedves vigjátékban, A kis cukros-ban lesz. A bájos megjelenésű kisasszony képességeitől sokat várnak azok, akik ismerik temperamentumos egyéniségét. Károly Klára, magánúton tanult és színpadra természetét már a mai próban elismerték a társulatnak azon tagjai, akik A kis cukros-ban játszanak.

* Az Uránia vasárnapi műsora ismét nagy-szerű szórakozást biztosít a közönségnek. Pathe válogatott újdonságai szerepelnek a remek műsoron, melyet utoljára mutat be az Uránia. Felesleges minden dícsérő jelző, mikor az Uránia műsorairól írunk, maguk a képek dícsérik magukat és a közönség a legzavartalanabb művészi szórakozást találja meg az Urániában. Hétfőn kerül színre A züllés útja, melyről lapunk más helyén írunk. 175

* A züllés útján. Az Uránia színház hétfőn mutatja be a világhírű A züllés útján című drámát, melyet a kiváló dán író Urbán Gad írt, s amelyet szcenikailag Lind Alfréd, a kopenhágai udvari színház főrendezője állított ki. A szenzációs darab meséjét a következőkben ismertetjük. A korán árvaságra jutott és így gyermekeségétől fogva önálló Vang Magda zeneleckeiből tartja fenn magát. Egy tavaszi reggelen a villanyos kocsiperronján megismerkedik egy Kund Svane nevű fiatal mérnökkel, akire olyan mély benyomást tesz az üde, szépséges fiatal leány, hogy ez a nyári szünidőre szülei házához, a vidéki paplakba invitálja meg Magdát. Egyhangú életben telnek a napok mindaddig, míg a kis városka csendjébe egy vándor cirkusztrupp nem hoz életet. A bevonuló társaság élén egy Apolló külsejű férfi lovagol, a híres gauckó lovas Mr. Rudolf. Az ideális férfiszépség az első pillanatban mélyen bele-vésődik a Magda szívébe. Este az előadás után, melyen Magda és Kund is részt vesznek és szünet közben az istállóban megismerkednek Mr. Rudolfal, a vakmerő cirkuszlovas az ablakon át belépődzik Magda szobájába és való-ság l hipnotizálva a leányt, szökésre csábítja Magdát. Kevés idő múltán a Kopenhágába visszatért Kund, egy droszkában felismeri az artistát és nyomon követve feltalálja Magdát egy artista penzióban. Végtelen szomorú a viszontlátás. A szerencsétlen asszony férje könyelmű, kalandhajszoló természete folytán örökös töprengésben, szenvedésben tölti napjait és boldog meglepetéssel üdvözlö a szabaditóként jelentkező Kundot. De a szabadulás csak reménység marad, megérkezik Mr. Rudolf és hipnotikus befolyásával ismét megtöri az asszony fellobbanó akaraterejét. A kálvária folytatódik. Evek mulnak, Magdát ott látjuk egy varieté színpadán erotikus táncot járva férjével. Előadás után a férj könyelmű nőkkel tölti idejét, Magda pedig koplalva nyomorog. Mikor már nem tud többé uralkodni magán, nyílt színen megkorbácsolja férje egyik szeretőjét. Ettől kezdve nem kapnak több szerző-dést. Beáll a teljes nyomorúság és feltartóztatlanul bukna alább, mind g alább. Hogy enni-velőjük legyen, Magda zongorarókat ad, a férj pedig züllött társaságban iszik és kártyázik. Így találkozik össze ismét Kunddal, aki pénzt ajánl fel a szerencsétlennek. Magda visszautasítja a segítyt, amit mikor a férj megtud, nem hagy megtorolatlan. Ő már előbb is vásárra akarta vinni Magdának még mindig kívánatos testét és most, hogy az annyira soványgott pénzt visszautasítja, végkép megvadítja az artistát. Rettenetes ütések mér Magdára. Ekkor csoda történik, a végkép agyonkínzott asszony halálos gyűlölettel fordul élete megrontója ellen. Megfojtja a gazembert és utána fuldokló zokogással borul annak a holttestére, akinek a legnagyobb boldogságot és a legtöbb keservet köszönhetette. Csendőrok viszik el az élet hajótöröttjét és Kund könyes tekintettel néz az utolsó stációhoz érkezett asszony után. A megrázó drámát a kopenhágai udvari színház legelső tagjai játsszák. 175

* Roosewelt Amerikában. Még élénk emlékezetében van a közönségnek az a nagyértékű kirándulás, amelyet Roosewelt, az amerikai köztársaság volt elnöke rendezett Afrikába, az oroszlanok, tigrisek, krokodilok s általában a legvadabb ragadók hazájába. Roosewelt nagy kísérettel ment világraszóló vadászatára élmé-

nyeit a magával vitt fényképezéssel is megörökítette. A kinematográfiának amerikai fejlettségére, zsenialitására és népszerűségére is mutat, hogy a hatalmas Roosewelt a vadász felszereléséből nem hagyja ki a mozi gépet, amely ezuttal igazán érdemes munkát végzett. Az Apolló-színház vásznán hétfőn már megjelenik Afrika állatvilága a maga borzalmas és érdekes valóságában: tigrisek, orrszarvuk, zsiraffok, bölények, krokodilusok, oroszlanok és vizilovak mozognak a képen s ott látjuk magát Rooseweltet, amint legtekintélyesebb zsákmányát: egy hatalmas orrszarvut, zsákmányul ejt. Természetes, hogy a fényképező-masínával csak nagy elővigyázatosság mellett lehetett a vadakat megközelíteni s ezért mondhatjuk páratlan bravurnak azt, amit a kinematografia Roosewelt vadászatán produkált. A hatalmas — mintegy ezer méter hosszú — kép a műsor felét betölti, mellette azonban csupa érdekes új számokat ad az Apolló vasárnap is, hétfőn is az ő közönségének. 177

Miért utasították ki báró Hatvany-Deutsch Lajost?

— A „nem kívánatos elem” —

Távirati tudósítás.

Berlin, március 4.

Mai lapunkban berlini távirat alapján néhány szóba megemlékeztünk arról, hogy a rendőrség egy előkelő magyar gyáros fiát kiutasította a német fővárosból. A homályos távirat, amelyben sem név, sem a kiutasítás oka benne nem volt, nagy feltűnést keltett mindenfelé. Megindult a találgatás és mára megállapították, hogy a kiutasított magyar ember nem más, mint Hatvany-Deutsch Lajos báró, Hatvany-Deutsch József báró fia, az irodalmi tevékenységéről nálunk és a külföldön is előnyösen ismert író és mecénás.

A kiutasítás háttere igen érdekes. Amennyire az eddigiekből kitűnik, Jagow berlini rendőrfőnök ezzel az intézkedésével nem is Hatvanyt akarta találni és megsebezni, hanem másokat. A magyar író ellen nem lehetett kifogása a berlini rendőrség mindenható fejének. Mások ellen intéződött ez a támadás, mások ellen, akik Hatvany Lajos mögött állnak és onnan lövöldözik ki nyilaikat a rendőrbasára. Ezek a nyilak olyan veszedelmesek, hogy Jagow bőrének megmentésére nem riadt vissza ettől a merész kísérlettől sem és a nemzetközi udvariasság legelemibb szabályainak figyelembevétele nélkül „nem kívánatos elemnek” mondott ki egy milliós vagyonnal rendelkező általános tisztelt és becsült író embert.

A dolog megértésére a következőket kell tudni:

— Berlinben pár héttel ezelőtt új irodalmi folyóirat indult meg. „Pan” a neve és kiadójaként Paul Kassierer volt feltüntetve. A voltaképeni kiadó azonban, aki a lapot az anyagiakkal ellátja Hatvany Lajos báró, aki hosszabb ideje tartózkodik a német fővárosban. A pazar kiállítású folyóirat, amely köré a német írók legkiválóbbjai sorakoztak, nagy feltűnést keltett egész Németországban. Belső tartalma pedig egyenesen szenzációs volt. A lap ugyanis már első számában megkezdte Gustave Flaubert „Napló”-jának közlését. Ez a nagy francia író egyik eddigi kiadatlan műve, amely méltán sorakozik a Bovaryné mellé.

A lap azonban nemcsak az irodalombarátok figyelmét vonta magára, hanem Jagow urét is. Még pedig azért, mert a lap épen Kassierer Pál kiadásában jelent meg. Annak a Kassierernek a kiadásában, akinek a felesége Tilla Durieux, Reinhardt társulatának egyik legszebb és legkiválóbb tagja. Jagow is annak találta — és amint néhány nap előtt megemlékeztünk róla — barátságot akart kötni a szép

művésznővel, aki azonban ridegen elutasította. A rendőrfőnök ur erre boszút forralt. Kapóra jött neki a „Pán“ és erkölcstelennek deklarálva Flaubert „Naplóját“, elkoboztatta az első számot.

A rendőrfőnök eljárása élénk visszatetszést keltett, de csak a legbeavatottabbak tudták mi lappang a háttérben. Az első számot megcenzurázva újból kinyomatták, de a második számban Herz Alfréd a kitűnő német műkritikus kiméletlenül és élesen nekitámadt Jagownak. A rendőrfőnök dühét ez még jobban fokozta, fogta magát és a második számot is elkoboztatta ugyanazon indokolással, mint ahogy az első számmal történt.

A düh rossz tanácsadó. Kassiererék, akik a Durieuxügyet a művésznőre való tekintettel el akarták titkolni Jagow brutális eljárására elhatározták, hogy napfényre hozzák a dolgot. A kölni lapok és a Berliner Tagblatt utján tudomására is adták a közönségnek, hogy a „Pan“ legközelebbi számában mi fog megjelenni.

Jagow most már látta, hogy rossz utra tévedt. De nem lehetett megállani. Tudta, hogy a „Pain“ Hatvány Lajosé, fogta magát és „mint nem kívánatos elemet“ őt évre kiutasította a német fővárosból. Így akarta a további támadásokat megakadályozni. A dolog azonban nem sikerült, mert Szögyény-Marich László nagykövet közbevetette magát, mire a kiutasítás hatályát egy óvre felfüggesztették.

HIREK.

A szórakozott művésznő.

*

Budapestről írják: a színházi gázsit minden elsején és 16-án fizetik ki. Paulay Ersei tehát tegnapelőtt egy nagy csomó százkoronást vitt haza a mamájának.

— A kettőnk gázsija! mondta magyarázatul.

— Jól van, leányom! felelt a szép mama.

Ezzel el is volt intézve a pénzügy, mert jöttek a jourvendégek.

A teázás, süteménymajszolás közben mindenféle bohó beszéd tárgy került szőnyegre.

— Képzeljétek, — mondta nevetve a háziasszony. — hogy jártam tegnap!

— Haljuk, halljuk: hangzott mindenfelől.

— Igazán nagyon szórakozott vagyok. Tegnap elmentem az Operába, hogy az „Oedipus“-előadást megnézzem . . .

— Hisz n akkor a Nemzetiben a „Nászinduló“ ment . . .

— És abban játszom, . . . persze! De csak jó későn jön a jelenésem. Erre számítottam és mégis — elszámítottam magamat. A legeslegutolsó pillanatban értem vissza a színházhoz. Alig volt annyi időm, hogy rendbe szedjem magamat. Ekkor jut eszembe, hogy a szerepből jóformán már semmit se tudok. Fogom a darab rendezői példányát — egész testem reszketett az ide. ességtől — lapozok benne, lapozok . . . egyszerre a homlokomra csapok: Ur isten! hogy is hívják csak! Elfelejtettem, egészen elfelejtettem . . .

— De Verneuilnének . . .

— Ugy van! De Verneuilnének. Ha ezt akkor sughattad volna! Nem értem rá a fejemet törni, nem futhattam át a mondókáimat . . . szerencsére olyan apó ez a szerep, hogy lehetetlen belesütni.

Sokat nevettek e kis epizódon és jól mulattak más egyéb tereferén, azután szétozlott a társaság. Mikor a háziak magukra maradtak, jött a szobaleány és pénzt kért.

— Mindjárt! mondta Paulayné. Hova is tettem a pénzemet?

Azzal megkezdődött a keresés. Az asztalon, az asztal alatt; a zongorán, a zongora alatt; a ka-

napékon, a kanapék alatt; a zsebekben, a fiókokban, a ridikülökben . . . sehol semmi! Ezer — vagy ezeröttszáz — korona nem potomság. Képzeltető a rémület. Erzsike határozottan emlékezett, hogy ő átadta és Paulayné is elismerte, hogy átvette. De hova tette, hova! Belefáradtak a nagy keresésbe. Kimerülve, csüggedten dőltek a fauteuilbe pihenni.

— Szedje le az asztalt, — mondta Paulayné a szobaleánynak. — Te meg Erzsike zárd el a rumot.

Erzsike fogja a nagy rumos üveget és amint fölemeli, a fenéktölcsérből összegyűrt bankócsomó hullott ki . . .

— A pénz!

Paulayné hirtelenében odarejtette a gázsit, amikor a vendégek jöttek.

— Időjárás. E hó 5-én az időjárás: enyhe, elvéve csapadék.

— Uj magyar báró. Budapestről jelentik: A hivatalos lap legközelebbi száma közölni fogja, hogy a király Beck Miksának a Leszámitoló és Pénzváltó Bank elnökgazgatójának a magyar bárói méltóságot adományozta.

— A magyar delegáció záróülése. Budapestről jelentik: A magyar delegáció ma délután tartotta záróülését. Burián báró közös pénzügyminiszter bejelentette, hogy több tárgya a delegációnak nincsen, és miután az osztrák és magyar delegációk határozatai teljesen meg egyeznek, azokat haladéktalanul öfelsege elé fogják terjeszteni Tolmácsolta egyuttal, Burián a delegációnak munkásságáért a király elismerését. Majd úgy a maga, mint miniszter-társai nevében a delegáció tagjainak legmelegebb háláját fejezte ki. Gróf Zichy János elnök a közös minisztereknek előzékenységükért, a delegáció tagjainak pedig hathatós támogatásukért mondott köszönetet. A delegációs tagok köszönetét az elnöknek Cziráky Antal gróf tolmácsolta, mire az elnök a delegációs tárgyalásokat befejezeteknek nyilvánította.

— Befagyott magyar tengeri hajó. Fiuméből jelentik: Az Atlantika hajóstársaság Magyarország nevű hajója Chersoi kikötőben hetekkel ezelőtt befagyott. Most, hogy a jég a kikötőben felolvadt, kitűnt, hogy a hajó annyira megrongálódott, hogy mentőhajókkal lehet csak az odessai kikötőbe bevontatni.

— A Kereskedők Köre házvétele. Az Aradi Kereskedők Köre március 12-ére rendkívüli közgyűlést hirdet, a melyen egy, a kör céljaira szolgáló ingatlan megvételét fogja tárgyalni. A mint értesülünk, a kör a Tabajdi Károly-utca 1. számú házat veszi meg, a mely ezelőtt a Nikodém örökösök, majd pedig az Aradi Első Takarékpénztár tulajdona. Az egyemeletes épület vételára 65,000 korona.

— Az Aradi Nemzeti Munkapárt aradi körében folyó hó 6-án, hétfőn és folytatólag 7-én, kedden este 6 órakor, a folyó hó 8-iki (szerdai) városi közgyűlés tárgysorozatáról előértekezet lesz, amelyre a kör összes tagjai, valamint más érdeklődők ezuton hivatnak meg.

— A kamarai banket. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara új elnökségének: Ottenberg Tivadar elnöknek, Eles Ármán és Steigerwald Alajos alelnököknek tiszteletére esütörtökön, e hó 9-én este fél 9 órakor a Központi Szálló disztermében bankett lesz, melyre nemcsak a kereskedőket és iparosokat, hanem Aradváros egész társadalmát meghívja a bankett-rendező-bizottság. Egy teríték ára 5 korona; jelentkezési iverk a Lloyd, az Ipartestület és a Kereskedők Köre a és Kamara iredájában, továbbá Nagy Farkas, Reinhart Fülöp, Kerpel Izsó üzlethelyiségeiben vannak kitéve; ezek szerdán délig állnak nyitva jelentkezések felvételére, a részvételt azonban ugyancsak szerdán délig telefonon is lehet közölni a Kamara irodájával (telefonszám: 105) A vacsorán a kamarai kerület négy vármegyéből is számosan fognak résztvenni.

— A Lloyd első estélye. Az aradi Lloyd-társulat az idén ismét feltámasztotta a néhány év óta szünetelő férfi-estélyeket. Ma este tartották meg az új helyiségben az első ilyen társas összejövetelt, amelyen igen sokan jelentek meg, a tagok közül természetesen csupa férfiak. Az estélyt mulatságos egyfelvonásos bohózat vezette be, amelyet Csányi Mátyás karmester irt „csak felnőtt férfiak“ számára. A sok-sok ötlettel s még több borssal fűszerezett bohókás játék szereplői Beregi Sándor, Delli Lajos és Polgár Sándor mindvégig zajos derűtségben tartották a hallgatókat. A darab után nyolevan terítékes banket volt, amely vidám hangulatban a késő éjszakában ért csak véget.

— Letartóztatott lelkész. Szászvárosról jelentik: Városszerte nagy feltűnést keltett, hogy a nagyrapolti csendőrség ma letartóztatta Costescu Esztimie boji görög keleti román lelkész. Costescu általánosan ismert ember volt a környéken, a nemzetiségi jelölteknek ő volt a legfanatikusabb kortese mindenkor. A letartóztatás azért történt, mert Costescu tudomást szerelve arról, hogy a boji egyházközség részére a lugosi püspökség egyházi pénzeket küldött az ottani bíró címére, elment a postahivatalba s az átvételi elismervényre ráhamisítva a bíró nevét, felvette a pénzt s azt saját céljaira fordította. A manipuláció akkor derült ki, amidőn a bíró jelentkezett a postán a pénz átvételére. Costescu rendkívül nagy lábon élt, jövedelmével egyáltalában arányban nem álló módon költsékezett.

— Szikszay Antal temetése. Szikszay Antalt, az öngyilkossá lett református hitoktatót ma, vasárnap délután fél háromkor fogják eltemetni a felső temető halottas kamrájából. Az elhunyt családja iránt igen nagy részvét nyilvánult meg a mai nap folyamán és Steigerwald Alajos ipartestületi elnököt sokan felkeresték részvételükkel. A Székely Otthon elnöksége ezuton is felkéri tagjait, hogy Szikszay temetésén, aki az egyesületnek egyik alelnöke volt, minél nagyobb számban jelenjenek meg. A sirnál a bucsuztatót az egyesület nevében Boor Imre igazgató fogja megtartani.

— Megalakul a választójogi Liga. Az általános titkos választójog propagandája egy hatalmas lépéssel jutott ma Aradon előre. Egy szűkebb körű értekezlet kimondotta, hogy a választójogi ligát Aradon megalakítja és március hó végén, esetleg április hó elején országos nevű politikusok bevonásával választójogi nagygyűlést rendez és ez alkalommal a ligát is ünnepélyesen megalakítja. A Központi-szálló külön termében volt az a szűkebbkörű értekezlet, amely elvben kimondta a választójog aradi ligájának megalakulását. Az értekezletet Szűdy Elemér, a szabadgondolkodók egyesületének elnöke vezette s megjelentek azon Bácskay Béla dr., Buday Gyula, Czobor Ottó, Cserghő Zoltán, Fuchs Albert dr., Gara Ármán dr., Kalmár Nándor, Mайдt János, Sárkány Ferenc dr., Schwartz Zsigmond, Steinitzer Pál dr., Varga Ferenc és Zima Tibor. Nagy Sándor dr. kimentette távolmaradását. Az elnök indítványozta, hogy a liga elnökévé Mülek Lajos dr.-t, titkárává pedig Czobor Ottót delegálja az ülés. Az értekezlet mindkét indítványhoz egyhangulag hozzájárult. Az országos liga a tavasz folyamán nagy demonstrációs gyűléseket szándékozik rendezni s a bizottság arra fogja kérni a központot, hogy Aradon tartassék meg az első ilyen gyűlés. Elhatározta még az értekezlet, hogy a választójogi propaganda érdekében az összes aradi politikai pártokkal érintkezésbe lép.

— Nagy sikkasztás. Konstantinápolyból jelentik: A katonai fezigyárban 130,000 font összegű sikkasztást fedeztek fel. Az elsikkasztott összeget Riza basa, a régi rezsím hadügyminiszterének elkobzott vagyonából fogják pótolni.

— **Temetés.** Nagy Ernő máv. gyakornok Nagy Lajos aradi máv. főtisztviselő fia esütőtökön agyonlőtte magát. Az öngyilkos fiatal ember holttestét Aradra szállították és ma temették el nagy részvét mellett. A gyászolók közt ott voltak az aradi vasutasok is nagy számban.

— **A mezőgazdasági munkásházak.** A mezőgazdasági munkásházak ügye végre dűlre jut. Az építészeti bizottság már régebben áttette a költségvetést a pénzügyi bizottsághoz, amely azonban garanciát kért arra, hogy egy-egy munkásházat 1658 koronáért tényleg fel lehet építtetni. Az építészeti bizottság mai ülésére Virágh főmérnök részletes memorandumban fejtette ki, hogy Papp József makói mester, aki az országban már többször végzett hasonló munkálatokat, egy-egy házat hatszáz koronáért felépít, míg az épületek anyaga 1058 koronába kerül. Az építészeti bizottság elhatározta, javasolni fogja a kögyülésnek, hogy a pénzügyi bizottság mellőzésével a város mint erkölcsi testület vegye fel a 110 épületre szükséges 180000 koronát. Miután a miniszterium a kölcsön törlesztéséhez két százalékkal hozzájárul, a jelentkező mezőgazdasági munkások egy-egy konyhából és szobából álló házáért havi nyolc korona egynéhány fillért fognak fizetni s az épületek huszonöt év alatt tulajdonukba mennek át.

— **Öreg emberek is hűségesen fogyasztják a természetes Ferencz József keserűvizet,** mert kitűnő hashajtó hatása már kis mennyiség bevitelénél is elérhető. Az igazi „Ferencz József” keserűvizet fájdalom nélkül kellemesen működik; ezért még a legfinnyásabb egyének is kedvelik. — Dr. Burg, a francia orvos, így ír a természeti kincsünkről: „Csak ajánlhatom a természetes Ferencz József keserűvizet, mert az elsőrendű. Hatása biztos, ize kellemes, nem okoz hascsikarást, sem utólagos eldugulást.” Kérjük a fűszerüzletekben és a gyógyszertárakban kifejezetten „valódi Ferencz József”-vizet! 24—X

— **A halál sziklája.** Nagyváradról jelentik: Bihar község közvetlen közelében, a festői szépségű Sitervölgyben megdöbbentő vasuti katasztrófa történt Mahler György volt képviselő erdejében. Egy fával megrakott vasuti kocsiszedővel gyorsasággal siklott le a Törökhalál-hegy keskeny nyomtávu sínjén s egy éles kanyarodónál kisiklott, maga alá temetve tízzennelc szerencsétlen erdőmunkást. Most már kétségtelen, hogy a borzalmas vasuti katasztrófát gondatlanság idézte elő s azoknak az embereknek, akiknek részük van a szerencsétlenség előidézésében, bizonyára érdekében állott, hogy ez a nagyarányú tragédia titokban maradjon és ne jöjjön a hatóságok tudomására. Február 27-én, hétfőn reggel 7 órakor történt a sitervölgyi vasuti katasztrófa. Azóta öt nap múlt el s ezalatt az idő alatt a balesetet sem a nagyváradai ügyészségnek, sem pedig a bihari csendőrségnek nem jelentették be. Talán örök homály borul a szerencsétlenségre, ha a katasztrófa két halálos sebesültjét szerdán este — tehát három nappal a vonatkisiklás után! — nem szállítják be a Bihar megyei kórházba, ahonnan aztán az esetet a kórház igazgatósága bejelentette a nagyváradai rendőrségnek. A kir. ügyészségnek és a vizsgálóbíróknak, akik minden ilyen nagyarányú katasztrófánál szonnal a helyszínére szoktak kiszállani, még mindig nincs tudomása az esetről és csak ma vagy holnap kap értesítést a nagyváradai rendőrségtől.

— **Inzultált képviselő** című minapi közleményünkre vonatkozólag a következők közlésére kérték föl beannunket: „Valótlán, hogy én a fogarasi kaszinóból az említett és az igazságnak meg nem felelő okokból léptem ki. Kilépésem egyedüli oka az, hogy nem akarok a Kaszinó tagja lenni, melynek olyan elnöke van, mint Széll József. Fogaras, 1911. március 3-án Popescu Tivadar dr.”

— **Eljegyzés.** Pacséri Odry Zoltán eljegyezte Dörner Alicot.

— **Öngyilkos pénzügyi titkár.** Alsókubináról jelentik: Zayka János pénzügyi titkár ma délelőtt szíven lőtte magát és azonnal meghalt. Tettét pillanatnyi elmezavarásban követte el.

— **Karsay Fery** (Budapest, Párisi-utca 3.) tisztelettel értesíti az előkelő kölgközönséget, hogy kiváló szép, eredeti párisi modell-kalapjai a tavaszi és nyári idényre az aradi fióküzletben, — Forray-utca, Nádasdy gróf palota — megtekinthetők. 920

— **Halálozás.** Sulyos gyász érte Klein Sándor nődivatáru kereskedőt. Édes anyja, özv. Klein Sámuelné szül. Schwarz Julia a mára virradó éjjel meghalt. Az elhunytat, aki egy év után követte férjét a halálba, vasárnap délután 3 órakor temetik a Szent Pál-utca 7. számú házból.

Gaál Ferenc ma 88 éves korában elhunyt. Vasárnap délután 4 órakor temetik a Magyar-utca 2-3. számú gyászházban.

— **Br okcsera.** Az elmúlt héten Aradon a következő birtokváltások történtek: Sándor István és neje eladják az aradi fejsze-utcai 30 sz. házat 8400 k.-ért Szuszán Gusztáv és nejének. — Molnár Pál és neje eladják az aradi felvett kasza-utcai 9 sz. házat 1200 k.-ért Portschner Ferenc és nejének.

— **Divattudósítás.** Értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy párisi és bécsi divat-körutamról ma hazaérkeztem s a legújabb divatujdonságokkal elégíthetem ki megrendelőim igényeit. A hölgyközönség szíves látogatását kéri Kurcz Róza (Maison Kurcz). 938

— **Kögyülés.** Az „Aradi Mérnök- és Építészegylet” f. évi április hó 2-án (vasárnap) d. u. 4 órakor tartja az Egylet helyiségében rendes évi közgyűlést. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az 1911. évi költségvetés. 6. Teljes tisztújítás, választmányi és számvizsgáló bizottsági tag választás. 7. Indítványok.

— **A hölgyközönség szíves figyelmébe.** Nagyságos Asszonyom! Mielőtt tavaszi ruhaszükségletét beszerezné, szíveskedjék Varga Kálmán női szabó Atzél Péter-utca 2. sz. műtermében a legújabb tavaszi szövetraktár megtekinteni, amelyet külföldön személyesen válogattam össze, minden szövetből csak egy öltözék készítették, egyben értesitem a nagyra-becsült megrendelőimet, hogy mint azelőtt, ma is elvállalok hozzávalók nélkül is ruhákat a legizlésebb kivitelben. A szövet jóságáról és ruha jó állásáról kezességet vállalok. Külföldi ruhamodell-kiállításról hazaérkeztem e hó 1-én, műtermem személyes vezetését ismét átvettem. Mély tisztelettel Varga Kálmán. 892

— **Legújabb női bőr és selyemtáskák oldal, szivar és pénztárcák, hajdizsek, sétabotok, illatszerek megérkeztek és olcsó árban lesznek eladva** Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506. 228

— **Németh Jánosné** divattermében Deák Ferenc-utca 30. készülnek a legtökéletesebb kivitelű angol és francia toalettak. A tavaszi divatujdonságok megérkeztek, melyeknek megtekintését és az előkelő hölgyek szíves pártfogását kéri, Németh Jánosé. 868

— **Sok embernek kellemetlen szaga és ize van szájában.** Ezen a bajon nagyon könnyen lehet segíteni, ha naponta reggel és este a szájöblítéshez néhány cspp fodormenta-lysoformot használunk mely kitűnő szájfertőtlenítő szer. Rögtön és biztosan szünteti meg a kellemetlen szagot, üvegje 1 kor. 60 fillérért minden drogeriában és gyógyszerárban kapható. 6962

— **Discretió mellett azonnal és olcsón** készítenek mindennemű írásmunkát és sokszorosítást Ziffer Sándor írógépvállalata Forray-utca, gr. Hunyady-palota. 683

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 201

SPORT.

Az „Aradi Athletikai Klub” nagy sportünnepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

— március 4.

Zsufolt ház, óriási tapsviharak, szebbnél szebb látványos képek a mai délután jellegzetes signaturái. Ritka szép és feledhetetlen dolgot nyújtott szombaton délután az aradi Athletikai Klub. A sportnak oly ünnepévé avatta a tegnapi napot, aminőt még egyesület nem ért el az országban. A bemutatott gyakorlatok, a tarka képek, látványos beállítások a sport oktatásszerű propagálása érdemeiül irandók fel az összes közreműködő intézeteknek, a rendező egyesületnek, mely ez ünnepélyével kiváló agilitásáról tett fényes tanubizonyosságot.

A test kulturájának bemutatása fényes sikerrel járt. Az ünnepélyt ifj. Vas Gusztáv alelnök üdvözlő szavai nyitották meg, majd a keszedelemi iskola énekkara adott elő Goll Tornász indulóját.

Neidenbach Ödön tanár precíz oktatásának eredményéről győződött meg a közönség az elemi fiúiskola gyakorlataiban, a zenés szabadgyakorlatokban, melyhez Endrődi Ede szolgáltatja a zongora-kíséretet, a polgári iskola korlát és ló gyakorlataiban a Weitzer János-utcai iskola játékeit, a suszterinasok által bemutatott parodikus szabadgyakorlatban.

Kedvesebb, szebb látványosságban mint a polgári leányiskola svédgyakorlataiban, még alig volt részünk. A gyakorlatok precízitása Kopp Erzsébet tanárnő érdeme.

A gimnázium ugró asztal gyakorlatai Gaál Zoltán tanár, a tanítóképző buzogány és korlát gyakorlatai Marczelly Kornél tanár érdeme.

Nagy tapssal jutalmazta a közönség Horváth László és Mészáros Béla precízen kidolgozott korlát és nyújtó gyakorlatait.

Az egyöntetű gyakorlatozás tökéletességét mutatta be az A. A. K. csapata az ütemvezényszó nélküli szabad gyakorlataival.

Aktuális dolgot mutatott be Neidenbach Emil tanár kilenc tagu japán csapatával.

A szebbnél szebb és ötletes testgyakorlatok állandó szórakozást nyújtottak a közönségnek, a mely készséggel használta nagy tipussal a közreműködőket.

Fejér József és Láhu János birkozó gyakorlatait újból játékok, majd Gaál Zoltán tanár vivó iskola gyakorlatai követték, amely után gyors egymásutánban jöttek az atletikai számok, amelyeket idő rövidség hiányában meg is kellett rövidíteni. Ott láttuk a színpadon Mudin Imre és István bajnokokat is.

Egy pillanatra a szabadterén képzeltük magunkat amikor a football-labda goalla érvényesült s amikor Perzsa Margit és Tónika, Szathmáry Béla és Urbán Iván tenniszjátékból látták.

Az ünnepélyt ügyesen összeállított élőkép zárta be az összes résztvevőkkel. A klub zászlóját Szathmáry Kálmán hajtotta meg Hungária előtt, kit H. Fekete Aranka személyesített, miközben a közönség zúgó tapsai között a zenekar a hymnust játszotta.

+ **Az első verseny.** Alig múlt el a tél, kissé megenyhült az idő, már is megkezdődik a szabad téri sport rendszeres üzése és versengése, a fővárosban ugyan már megkezdődött régebben a versengés, Délmagyarországon azonban az első versenyt e hó 19-én, vasárnap dél-

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyuvíz.

) Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóci Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

után 3 órakor rendezik Aradon a Testgyakorlók Köre, eddig Aradi Postás Sport Egyesület. A verseny érdekfeszítő lesz; tíz kilométeres mezői futó verseny, árkon-bokron keresztül. Előreláthatólag részt fognak venni a Szegedi Athletikai Klub, Temesvári, Nagykikindai, Aradi Athletikai Klubok és a rendező Postások mintegy 30 taggal.

Csevegés

a Fedák Sári nadrágszoknyájáról, a tavaszi toalettekről és az új kalapokról.

— Divatlevél. —

Budapest március 4.

Idefenn még fagyazó, metsző szél dudált végig a Dunaparton, a prémiszés karsu fekete borsnyókabátokban fázósan borzongtak össze a korzó szép asszonyai és a bakfisok még minduntalan szaladtak megnézni a villamos megállóhelyeknél elhelyezett táblát, vajjon nyitva van-e a korcsolyapálya, vagy nincs. Egyszóval még tél volt, a szó kellemetlen értelmében, de már a Rivieráról jöttek haza a levelek, amelyek napfényről, derűről, tavaszról, ragyogásról beszéltek. Azok a boldog halandók, akik már február közepén leszaladtak megnézni, hogy néznek ki a monte-carlói szálló kis kertjében a babérfák, nem győztek eleget lelkesedni, hogy milyen szép a tavasz a tengerparton. Az itthon maradtakat kezdte kikezdeni a sárga irigység. De még mielőtt az irigység túlságosan kifejlődhetett volna, hirtelen megjelent Budapesten is az első napsugár.

Alig reszketett egy kicsit az első napfény a parlament ragyogó kupoláján, alig simogatta meg a korzó didergő fácskáit, már megjelent az első humoros csevegés a tavaszról, és természetesen rögtön utána az első a tavaszi divatról. Azóta egyre süt a nap, és egyre erősebben érezhető az új tavaszi divat hullámai. Sűrűn jönnek a tudósítások a párisi nagy divatszalonok hatalmas terveiről, egy-egy új divatötlet sikerült, vagy felsült lanszirozásáról, egy-egy szenzációs toalettéről, amelyet Liane de Pougy hordott az autenili versenytéren, vagy arról a vagyont érő pleureuse-kalapokról, amelylyel Rohan hercegnőt látták sétakocsizni. Képek, cikkek, napi hírek, színes tudósítások jönnek napról napra és a hölgyek azt sem tudják, hol a fejük, ha az egyelőre határozatlan divatáramlatok között el akarnak igazodni.

Azokat a feltűnőbb újításokat, amelyek már jóelőre kikerültek a piacra az új tavaszi divat számára, már ismeri a hölgyközönség. A toaettek terén valószínű forradalmat idézett elő a jupe-culotte, vagy jupe-privée, a hirhedt nadrágszoknya. Rendkívül érdekes divat és kétségtelenül radikálisabb újítás még a híres-nevezetes bukjel-szoknyánál is. Mert hogy a nők, akik eddig szoknyában jártak, ezentúl nagyon szűkre vegyék alul ezt a szoknyát, az csakugyan feltűnő és merész újítás volt. De hogy ezentúl a családban ne csak az óriás kalapot, hanem még a nadrágot is az asszony hordja, az valóban jóval nagyobb változás minden eddigi divatnál. Éva leánya, mikor először ruhát vett mazára, szoknyát vett és ezt a szokását évezredek keresztül mindedig megtartotta. Az 1911. esztendő az a fontos világtörténelmi dátum, mikor a nő eltér ettől a szokástól és két ágra osztja a derékről leomló ruhadarabot. Egyelőre még nem tudni, mi lesz az új divattal. Mészáros Gizát, a Vigszínház kitűnő művésznőjét, aki a józsefvárosi bucsun az első budapesti nadrágszoknyát hordta, az asszonyok zajosán megtapsolták. Hasonló ovációban részesül estéről-estére Fedák Sári, aki a Babuska második felvonásában hordja a szenzációs új divatot. Sőt Varsányi Irén számára is készül már a nadrágszoknya.

A másik nagy forradalom a kalapdivatot tarja izgalomban. Eleinte az a hír járta, hogy az új tavaszi kalap fazonja jóval kisebb lesz, mint a tavalyi.

A szenzációs hír nagy mozgolódást keltett és valószínű bucsujárás bereste fel a Karsay Fery divattermét, ahol ilyenkor, a szezon küszöbén, a hölgyek már alig várják a párisi divat expressz érkezett újdonságaiból a kiállítását. A gyönyörű tárlat aztán érdekes meglepetést hozott. Nem csak a jupe-culotte vált két ágra, hanem az új szezon kalapdivatja is. Az első hír is igaz volt, amely a kisebb kalapokról szólt, de a festői nagy kalapok divatja nem hagy megával egykönnyen elbánni. A Karsay-szalomban gyönyörű új szalmakalapok modelljei láthatók, érdekes és meglepően művészi új formák, amelyeket többnyire virág- és csipkedíszszel ékesít fel az új divat.

A vidék városai közül Arad az, amelynek hölgyei a költséges budapesti utazás nélkül is megnézhetik, hogy mi újságot hoz számukra a tavaszi kalapdivat. Arad n is van Karsay-szalomban, amelynek új modell-kiállítását éppen olyan gazdag, érdekes és elragadó, mint a budapesti. És az aradi társaság szép asszonyainak kétségkívül gyönyörködtető mulatsága lesz műértő lorgnettezéssel bírálgatni a divat új formáit és a díszítés nagy területén beállott érdekes változásokat. — hogy aztán meg lehessen kezdeni a kedves és régi harcot a házi-budget ellen egy, két, három új tavaszi kalap erejéig... Karsay Fery maga is haza érkezik a jövő héten Párisból, Nizzából, Monte-Carlóból s talán lesz egy napja, hogy lefuthasson Aradra is, megmutatni az aradi szép asszonyoknak az új kalapdivatot.

TARKASÁGOK.

(Az üzlet.) A minap egy mulatságon történt. A fiatalság bent keringőzött a nagyteremben, a buffetben pedig csöndesen söröztek a lányokat gardirozó apák. Többnyire üzletemberek voltak, akik most ismerkedtek meg egymással és akik kedvenc témájukról, az üzletről beszélgettek. Amikor már mindent letárgyaltak arról beszélgettek, hogy kinek mikor megy legjobban a botja.

- Nekem tavasszal megy legjobban!
- Nekem télen.
- Nekem aratáskor.

Ilyen és hasonló megjegyzések röpködtek a levegőben, legvégül pedig megszólalt egy a háttérben üldögélő uriember.

— Nekem pedig tudják mikor megy a legjobban? A holt szezonban!

A kereskedők mehhőkönve néztek a furcsa üzletemberre, egyikük pedig megkérdezte:

— A holt szezonban! Hát mi maga tulajdonképpen?

— Én kérem koporsókereskedő vagyok.

(A ripacs.) Szendrey Mihály szinigazgató a minap szegődtetni akart egy segédszínészt, aki már hetek óta állás nélkül volt és nyomorgott. A fiu a levegőben kijelentette, hogy olcsón hajlandó eljönni. Erre Szendrey irt neki, hogy jöhet. Amikor itt volt, egyszerre különös modort tanusított.

— Ki kell jelentenem a direktor urnak — mondta bődületes öpérettel — hogy én elsőrendű színész vagyok és nekem nagy hírem és elismert nevem van a vidéken.

— Miért mondd ezt nekem, fiam? — kérdezte meglepődve az igazgató, aki már sejtette, hogy az ilyen föllépésű ember sohase lesz tagja az aradi színházulatnak.

— Hogy miért mondom? — méltatlankodott a fiu — azért mert rendes jó gázsit akarok kapni; olyant, amilyent én megérdemlek a művészetem után.

Az igazgatót elhagyta a türelme.

— Most már kije entem, hogy nem szerződ-

tettek, fiam.

A ripacs méltatlankodva fordult ki a direktori iroda ajtaján.

— Tudja meg, hogy én nem vagyok utolsó színész. Nekem mindig nagy gázsit volt. Tudja meg, hogy amikor én felléptem Gyulán, a közönség megostromolta a színházi pénztárt.

Szendrey gúnyosan felelte:

— Hallottam, hogy megostromolta a közönség a színházi pénztárt. De azért ostromolta meg, hogy visszakövetelje a belépőjegyet — a te föllépésed után.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Vizsgálat az alvinci mandátum ellen.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 4.

Budapestről jelentik: A Kuria II. választási tanácsa ma délután egy órakor kihirdette határozatát Mayer Ödön munkapárti képviselő alvinci mandátuma ellen benyújtott petíció dolgában. A Kuria több érvénytelenségi okra nézve rendelte el a bizonyítást.

Nevezetesen, igaz-e az, hogy Maxim Emil közigazgató több választónak 400 koronát adott, hogy Mayerre szavazzanak; hogy Gonás Gyula választót a képviselő megfenyegette, hogy ő mint a gyulafehérvári takarékpénztár ügyésze bajt okozhat, ha nem szavaz rá; hogy Kovács Albert és Szabó Lajos pénzügyi felügyelők több koresmát és pálinkamérést bezártak és lepecsételtek és csak akkor oldották fel a zár alól, mikor szavukat adták, hogy Mayerre szavazzanak; elrendelte a Kuria a bizonyítást Péry Ödön választási elnök ellen emelt több vádra nézve is, és pedig, hogy több Maniura szavazót indokolatlanul visszautasított és hogy a falusi bírót a szavazás megkezdése előtt berendelte a választás színhelyére, a záróra után nem engedte őket leszávozni, mert nem igazolták őket az azonossági tanuk.

A vizsgálattal a Kuria a kolozsvári ítélőtáblát bizta meg.

§. A Dörner ügy. Néhány héttel ezelőtt közöltük a vádiratot, amelyet az ügyészsg Dörner János és Emil ellen készített a haloxilinn-gyárakban történt robbanás miatt, melynek következtében két gyári munkás-leány meghalt. Dörnerék a vádirat ellen kifogásokat adtak be, melyeket ma tárgyal a vádtanács. A vádtanács bizonyítás kiegészítést rendelt el az irányban, vajjon a szükséges óvintézkedések megtételtek-e és fel volt-e szerelve a gyár munkakészülékekkel.

§. Gyilkosság a koresmában. A szokásos faluhelyi gyilkosságok egyike felett tilt ma széket az aradi törvényszék. Tusa Mihály gyároki gazda a múlt év novemberében egy vasárnap összetalálkozott a koresmában régi haragosával Györfi Ádammal. Mind a ketten jól fölléptek a garatra, aztán előbb szóval sértgették egymást, majd a botokra és bicskákra került a sor. A verekezésben Tusa volt az ügyesebb, levágta a földre ellenfelét és bicskájával többször hasbaszurta. Györfi a kapott sebek következtében másnap meghalt. A törvényszék ma Tusa Mihályt erős felindulásban elkövetett emberölésért két és félévi börtönbüntetésre ítélte.

§. A megkönyült disznók. Székely János és Tahó Pál kossuthfalvai lakosok feljelentést tettek néhány hó előtt Dobró János és József aradi disznókereskedők ellen csalás miatt. A feljelentésben eladták, hogy Dobróéktól az ősi vásáron 352 sertést vettek meg. A sertéseket Dobróéknál lemérték és a mérlegen kitüntetett súly után fizették ki a disznókat. A sertéseket ezután hazahajtották, ahol újból megmérték. Legnagyobb csodálkozásukra a disznók mindegyike 17 kilóval könnyebbnek mutatkozott, mint a Dobróék mérlegén. Ők ezt rögtön bejelentették az eladóknak és a különbözet utáni árat visszakövetelték, de Dobróék kérésük teljesítését megtagadták. A feljelentés alapján a nyomozás megindult Dobróék ellen és az ügyészség vádiratot készített ellenük. Dobróék kifogásokkal éltek. Előadták, hogy a súlykülönbséget azért volt lehetséges, mert ők megmérés előtt a disznókat jól megettették és megittatták, azonkívül ugy árosan mérték meg és ez is sokat nyom a latban. Utközben a sertésekről a sár lehámlott, azonkívül enni sem kaptak, ez tehát megmagyarázza a súlyvesztésüket. A vevők tudhatták ezt, mert előttük történt a megettetés. A vádtanács miután a csalási szándékot nem látta beigazoltnak az eljárást Dobróék ellen megszüntette.

MULATSÁGOK.

(=) A vasas bál, amelyet ma este tartotak meg a Központi Szálló nagytermében, ép oly kitűnően sikerült, mint az előző években. A bálon a következő hölgyek jelentek meg:

Asszonyok: Kneffel Lajosné, Doka Miklósné, Schmitzoi Jakabné (Temesvár), Burza Kornélné, R. Vitzky Kálmánné, Finster Ferenccé, Ludwig Lajosné, Kiss Jánosné, Székely Sándorné, Mizera Józsefné, Grünzweig Lajosné, Dobos Lajosné, Farsang Pálné, özv. Téger Józsefné, Luczay Pálné, Staufér Károlyné, Pfeifer Jánosné, Nádasdy Józsefné, Baumgartner Károlyné, özv. Ehleiter Jánosné, Hunyady Jánosné, özv. Robinekkné, Szabó Gáborné, Birkenheier Miklósné, Dingfelder Józsefné, Várszegi Béláné, Kelemen Mihályné, Csatlós Józsefné, Kovácsné, Varga Kálmánné, Bauer Béláné, Másik Józsefné, Kundiczné, Bernhart Mátyásné, Schillerné, Bayerné, Welschné, Kiss Andrásné, Stein Istvánné, Csomány Mihályné, Reinhart Antalné, Dröszhel Ferenccé, özv. Pilz Mihályné, Szabó Dávidné, Braummüller Józsefné, Hilyer Mihályné.

Leányok: Dobos Erzsike, Farsang Mariska, Varga Mariska, Téger Mariska, Luczay Aranka, Staufér Annus, Fleischhaker Margit Pfeifer Emike, Jassek Irénke, Nádasdy Terike, Lőw Frida, Ehleiter Adél, Hunyady Margit, Robinek Lujza, Szabó Juliska, Wallinger nővérek, Dingfelder nővérek, Várszegi Erzsike, Kelemen Nusi, Eicher Ilanka, Gyóry Linuska (Szentés), Csatlós Rózsika, Kovács Kata, Torók Juszko, Bodrogi Marcsa, Bauer Irén, Másik Linus, Másik Józsa, Kundicz Gizella, Mizera nővérek, Székely nővérek, Bernhart Margit, Schiller Terike, Bákesy Juliska, Rutkay Etelka, Welsz Eliz, Baumgartner Mariska, Kolb nővérek, Stein Juliska, Jasper nővérek, Czinez Gizi (Budapest), Csomány Annuska, Dröschl Jozefin, Jankovits Hermina, Pilz nővérek, Szabó Margit.

(=) Sportegyesületi bál. A legjobban sikerült mulatságok között foglalt helyet a Postás Sportegyesület — aradi Testgyakorlók Köre — táncestélye s a szokáshoz híven idén is megrendezi hagyományos estélyét április hó 1-én szombaton a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. A rendezőség élén ipolyi Keller Iván egyesületi elnök s száztágu rendező-bizottság működik.

(=) Az Aradi Iskolatársnók műkedvelői előadása. Az Aradi Iskolatársnók Szövetsége tudvalevőleg a tél folyamán műkedvelői előadást akart rendezni, amelyet azonban különböző akadályok miatt elhalasztottak. Az érdekesnek ígérkező színelőadást most április hatodikára tűzte ki az Iskolatársnók Szövetsége, amelynek ügybuzgó elnöke: Simon Karolin igazgatónő ezúton hívja meg az egyesület azon tagjait, akik a múlt évi december elsején való összejövetelen a műkedvelői előadáson való részvételre jelentkeztek, hogy szerdán délután négy órakor nála jelentkezzenek. Egyben felkéri Simon Karolin a polgári leányiskola azon volt növendékeit, akik még nem tagjai a jótékony egyesületnek és beakarnak iratkozni, ebbeli szándékukat nála jelentsék be.

(=) Az Ópécskai Önkéntes Tűzoltó Egylet farsang utolsó napján tartotta színi előadással egybekapcsolt táncvigalmát, az egylet zászlóalap javára. Előadták a Garde de dame-t. A szereplők tűzoltók és hozzátartozói voltak. A szereplők névsora: Kelemen Mariska k. a., Táská Szilvia k. a., Orvos József, Eberle Vendel, Kleits József, Boros Gergely, Bálint Gáspár, Dufela Péter. A terem zsúfolásig volt közönséggel és nagyon megugrították az ügyes szereplőket. Kelemen Mariska, Táská Szilvia virágcsokrot kaptak sikerült játéku elismerésül. Előadás után tánc volt reggeli 6 óráig a legkitűnőbb hangulatban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távírási tudósítás.

Budapest, március 4

Amerika 1/2-ol magasabb. Kínát mérsékelt, vételkedv gyenge. 4 ezer mm. változatlan.

As árak 50 kilónként számítva:

Déli 2 órat

szárlat szárlat

Búza 1911. áprilisra 11.24—11.25 11.20—11.21

Búza 1911. májusra 11.05—11.06 11.08—11.09

Búza 1911. októberre 10.46—10.47 10.53—10.51

Ross 1911. áprilisra	7.95—7.96	7.95—7.96
Ross 1911. októberre	7.73—7.74	7.71—7.72
Tengeri 1911. májusra	5.66—5.67	5.67—5.68
Zab 1911. áprilisra	8.46—8.47	8.43—8.49

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Márc. 4. —

Magyar államkassza 4%	111.65
Magyar koronakassza 4%	91.80
Magyar koronakassza 5%	91.35
Magy. földt. h. kötvény 4%	92.50
Magy. földt. h. kötvény 5%	94.00
Magyar ny. ny. kötvény	93.00
Magyar és szegedi sorajegy kölcsön	156.00
Magyar kassza papírban	92.75
Magyar kassza eszterg.	96.75
Magyar kassza aranyban	118.00
Magyar koronakassza 4%	93.10
1900. évi osztrák államkassza	163.00
Osztrák-magyar bankkassza	19.35
Magyar hitelkassza-részvény	865.25
Osztrák hitelkassza-részvény	675.50
Osztrák-magyar államkassza-részvény	749.50
25 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Három birodalmi márká	117.27 1/2
London vista	240.2
Paris vista	94.92 1/2
20 márkás arany	35.47

Felolvasó szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

Hathreiner-féle Kneipp-malátá kávé

csak egyféle létezik, ellenben utánzata tömérdek. Miért is óvatosság! Csak eredeti csomagot kérjünk és fogadjunk el a névvel: **Hathreiner**

312—II.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1911. március hó 5-én:

Délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal:

A t e s t ó r.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

A színész	Szendrey M.	A színésznő anyja	Benkóné.
A színésznő	Novák Irén.	A hitelező	Kulcsár L.
A kritikus	Varnaay Jenő.	Szobaieány	Zalai Margit.

Kendete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor rendez helyárrakkal:

A) bérlet B) bérlet.

Gül-Baba.

Énekes színjáték 3 felvonásban, 4 képb. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Gül Baba	Herold E.	Zulejka	Benkóné P.
Leila, leánya	Zalay Margit	Mujkóné	Lászi Etel.
Kucuk Ali	Ladislai J.	Zülfikár	Kulcsár L.
Gábor diák	Rontai B.	A budai bíró	Várnai Jenő.
Mujkó, cigány	Heltai Jenő.	Főzárandok	Keller István

Kendete este 7 és fél órakor.

Fattinger
husrostos kutyalepénye.

A legjobb és legégszesebb étel minden kutyának.

Kapható Aradon az „Aradvármegyei Gazdasági Egyesületnél”.

Polsterer H. Wr.-Neustadt 24
(Fattinger szabadalmazott husrostos kutyalepényének és baromfitápszerének gyára.)
Óvakodjunk utánzatoktól. 6336

URANIA
mozgófénykép színház.

Márc 1911 márc. 5-én, vasár nap:

(Baró Simonovics 1. szám, Szabadsegély mellett.)

1. Csak mazsas. Humoros. — 2. Az éjféli nap. Természetrajzi felvétel. — 3. A korz kal. Szenzációs dráma. — 4. Maxi nyasszonyt talál. Bohózat. — 5. Noisette, a bicikli-művész. Variete szám. — 6. Kalap-hisória. Bohózat. — 7. Pathé zsumál. Aktuális események mozgófényképekben.

Előadások d. u. 3 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

As előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

A jövő héten
A züllés útján.
Kizárólag felnőtteknek.

APOLLÓ SZÍNHÁZ
az Andrássy-terti új Lloyd-palotában.
Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, vasár nap 1911. március 5-én:

1. A Tarn folyó. Színes természetrajzi felvétel — 2. Desperadó. Dráma. — 3. Max elveszt a partit Humoros kép. — 4. Az elvarázsolás. Nagyszabású látványosság. — 5. Nagy kalap. Kacartató. — 6. Kozákok gyakorlata. Természetrajzi felvétel. — 7. Hóbortos női divat. Bohózat.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zárszék 1 kor. I-ső hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután 3 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Buhatar. — Buffet.

NYILTTER.

akác, gledicsia

Beszterczei szilva, kajszin-baraczk.

oított gyümölcsfát vadonoztat akác és gledicsiát 100.000 száma képes küldeni.

Ungváry László-faiskolája
Cregled.

NEUMANN M.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

Férfi-, fiu- és leányka ruhatelepe

ARAD.

Limbbeck János és Fia

első magy. kir. szab. érkoporsó-gyára és temetésrendező
intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Benzur Gyuláné szül. Gaál Rozália saját, ugy nagyszámu rokonai nevében is szomorodott szívvel tudatja, szeretett jó fivére, illetve roka:

Gaál Ferencnek,

f. é. március hó 4-én, hajnali fél 3 órakor, életének 86 ik évében történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai március hó 5-én d. u. fél 4 órakor fognak Magyar-utca 2-3. számú saját házában a református egyház szertartásai szerint tartandó ima után megáldatni és a felső temetőben a családi sírboltba örök nyugalomra tétetni.

Aldott legyen emlékezete!

Arad, 1911. március hó 4-én. 935

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. 1. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1911. március hó 4.

Keresünk:

Aradra: nagyobb üzlet részére kisegítő könyvelőt, továbbá egy gyakorlott irodistanót.

Vidékre: 3 füszer, rőfös és rövid, 2 vas és füszer, 4 füszer, vas és rövid és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet.

Alánunk:

több évi gyakorlattal bíró irodistanót, ill. könyvelőt, továbbá 4 füszer és rövid, 2 vas és füszer, 2 rőfös és divat és 3 vegyes szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 301

Klein Sándor, Keppich Zsigmond.

titkár

igazgató

Chapeau Modes Malvin

Kalap kiállítás

Van szerencsém jelenteni, hogy március hó 6. és 7-én párisi modellkalapjaimat a „Fehér-Kereszt” szállóban kiállítom, amelyeknek szives megtekintésére, az előkelő hölgyközönséget ezennel tisztelettel meghívni bátorodom. :- :-

Budapest, 1911. március hó.

Teljes tisztelettel Mod. Malvin

Hirdetmény.

Az aradi aut. orth. hitközség főtisztelendő Szofer Juda rabbi ur felügyelete alatt

pészkat süt,

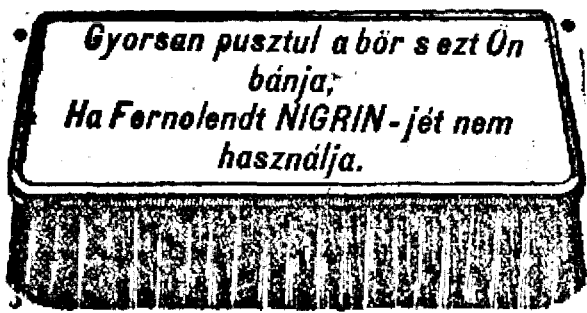
ugy a helybeliek, mint a vidéki k ebből a pászkból, ha fedezni akarják husvétii szükségletüket, ugy azt folyó hó 10-ig, megfelelő előleggel megrendelhetik.

Arad, 1911. március 1.

Márton Jakab,

898

elnök.

8835

Kneffel Károly és Fia

Faszén, Kőszén, Koks, Kovácsszén, Cséplőszén,

Tüzifa nagykereskedése

Gurahonci Portland Cement raktára és képviselője.

Szives figyelmébe!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak

Gurahonci Cementgyára raktárát és képviselőjét átvették.

Módunkban van ezen kitünő minőségű Gurahonci Cementet ugy aradi raktárunkból Boros Beni-tér 2. szám (saját ház) mint teljes Waggonrakományokban közvetlen a gyárból a legjutányosabb ár mellett árusítani és kérjük becses szükséglete fedezésével későbbi szállítás esetére is már most bennünket megtisztelni, hogy a jelenleg érvényben lévő igen jutányos árt számíthassuk.

A Gurahonci Cement kitünő minőségeért szavatolunk.

A Gurahonci gyárból a szállítás waggonhiány esetén is akadálytalanul történik.

Árajánlattal készséggel szolgálunk és jegyzünk, mielőbbi szives érdeklődését kérve, magunkat ajánlva, kitünő tisztelettel

Kneffel Károly és Fia

szén és koks nagykereskedése Arad.

Városi és megyei telefon 189. sz.

Fogorvosi rendelő intézet.

Tisztelettel tudatjuk, hogy Aradon, Forray-utca 3. sz. alatt

fogorvosi rendelő intézetet nyitottunk.

Dr. Drechsler Henrik fogorvos, a budapesti Szt-Margit és Szt-János kórház volt orvosa és Wolmann Emil fogtechnikus.

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNYNYEBBEN
EMÉSZTHETŐ

ARZÉNES VIZ
VÉRSEGÉNYSÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDÉSEKBE

8994

Telefon 275. sz. Telefon 275. sz.

VAS ÉS TÁRSA

Arad, Boros Beni-tér 6. sz.

Ajánlja a legjobb minőségű
építési
anyagát

Körö-bányai építő- és darabos meszet, valamint gipszet. Raktáron tart állandóan nagy mennyiségben horonyolt és hódlatu cserepeket, sajtolt téglákat, nádfonatot, Beocsiai, Román- és portland-cementet és mindennemű cementárut, u. m. cementesöveket, cementlapokat, kufyűrűket stb. dolgokat.

924

EREDETI POPOFF-TEÁK!!

Elismert legjobb

Tea
és

RUM

beszerzési forrás

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

VALÓDI ANGOL RUMOK!!

**A magyar és német
pótjegyzék megjelent!**

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

**190,000 kötetes
kölcsonkönyvtárába:**

Lagerlöf Selma: Egy udvarház története, Caesar és Cleopatra, X.: Az árva Mariska napjai, Szerellemhegyiné: A társalgás művészete, Doyle C.: Conan, Bródy Sándor: A medikus, Pekár Gy.: A szerencsenek összeesküvése, Bródy S.: Jegyzetek a szerelemtől, Borsszem Jankó naptára 1911. évre, Karin Michaélis: A veszedelmes életkor, Egó: Kleinmann Márta, Molnár Ferenc: Hétágu slp, Balázsházy P.: Forrongások, Sudermann H.: Énekek éneke, Rákosi Viktor: Rejtett zugok, Őszi termés, Kis emberek világa, Croker: A hamupipóke, Kóbor Tamás: Ki a Ghetto-ból, Heltai Jenő: Kis mesés könyv, Jerusalem Else: A Szent Skarabáus, Doyle C.: A Clomberi rejtély, Szomaházy: A karmester, Herczeg F.: Mikszáth Almanachja 1911-re, Kemal Bej: Gülnihal, Biró L.: Elbeszélések.

Németben: Wassermann Jakob: Die Masken Erwin Reiners, Storch Arthur: Licht und Finsterniss; Die Geheimnisse des Praters, Mihaelis Karin: Das gefährliche Alter, Andoux M.: Marie Claire, Crocker B. M.: Entgleist, Franzos E. K. Die Juden v. Barnow, Zittelmann K.: Vor den gros-en Mauern, Georgy Ernst: Theater, Doyle Conan: Ein Duett, Franklin Edgar: Der Meergrüne Wandschirm, Rittland Klaus: Wenn die Fackel sich senkt, Boy-Ed Ida: Ein königlicher Kaufmann.

**Kölcsondíj havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

A a leggyelmesebb kiszolgálásba részesülnek.

Zenemű-kölcsonkönyvtárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsonkönyvtári díj havi 2 kor.
vagy tüzetenként 20 fill.

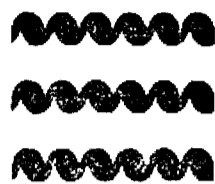
Legújabbak: Fráter L.: Magam sem tudom én... Leéget egy árva kunyhó... Elhagyatva. Hogyha szeretsz... Pap Z.: Négy magyar dal... Dostal: Isteni éj. Kun M.: Dóra! Dóra! Hetényi: Három magyar dal... Pintér: Aranka keringő, Visszaemlékezés, l'onka keringő. Fall: Édes öregem. Doy Frederick: Vidd, vidd! Sas Náci: Akáclobos kis falumból. Farkas: Üzenet. Fall: Die erste Tour. Kun Uccu Sári. Fall: Die schöne Rissette. Eysler: A halhatatlan lump. Zerkovitz: A kiknek a szívük fáj... Add ide!!! Tudja Isten. Weiner: Csókolóztam. A hangli. Grósz: A pécskai cigánysoron. Vánkos nóta. Csillag nóta. Simkó: Ne korholjon édes anyám, Mikor mentél. Fall: Puppenmädel. Heidelberg: A Jasz — leány. Sas Náci: Letűnt a nap. Hajtsd ide párom a fejedet. Kun M.: Pincér fizetek. Weiner: A pesti duhaj. Komáromy: Vándor keringő.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése**

KERPEL IZSU,

831

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

B

O

U

R

B

O

N

színes vagy vízi nyomás nélkül, teljesen maradvány és hammentes, ami által teljesen ártalmatlan.

Gyári raktár nagyban és kicsinybeni eladára

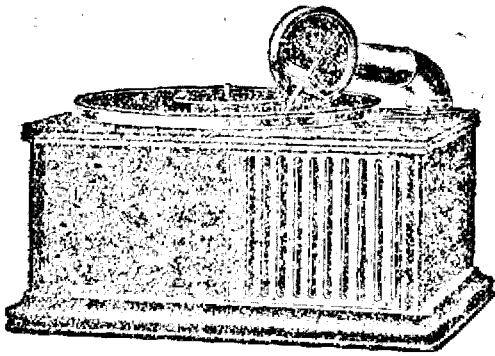
Szivarkahüvely
Verge szivarka-papír.

HUSSERL M.

dohánykülönlegességi tőzsdéjében.

4565

„EUFON“

a legkisebb térfogatu és legolcsóbb töksér nélküli **BESZÉLŐGÉPEK** kizárólagos egyedárusítói **ARADON** 338

Rauch és Szathmári

üveg-és porcellánkereskedése
József főherceg-ut 9. 338

ahol kedvező fizetési feltételek mellett, úgy „EUFON“ mint **PATHÉ** rendszerű „EUFON“ beszélőgépek és hozzávaló művész felvételű lemezek kaphatók. Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Automobillal való teherszállítás.

Van szerencsém a nagyrédmű szállító közönséget értesítenem, hogy költséget nem kímélve, a helybell **Westinghouse** Automobil gyártól egy **40 lóerejű teher autombilt** szereztem be és ezt a mai nappal üzembe helyezem.

Ezen gépkocsi beszerzése által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a n. é. közönség legmesszebb menő igényeit kielégíthetem, a mi a szállítás gyorsaságát és pontosságát illeti.

Különösen ajánlatos ezen gépkocsi igénybe vétele vidékre való butorszállításoknál, mert sem távolság sem rossz járhatatlan út most már nem létezik.

A n. é. közönség szives támogatását kérve maradtam **Arad, 1911. március 1-én.**

kiváló tisztelettel

Rubinstein Mór

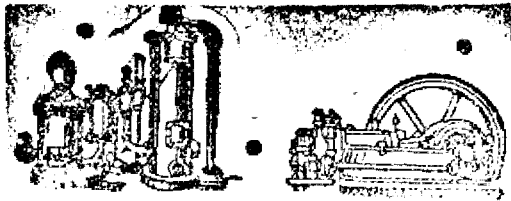
butorszállítási és csomagolási vállalata a cs. és kir. csapatok, valamint a m. kir. honvédség szerződéses szállítója.

Sürgőnycim: **Rubinstein** szállító **Arad**, városi és megyei telefon szám: 188. 866

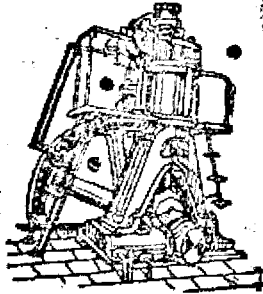
Kalmár és Engel

Motor és Gépgyár

Városi raktár és iroda: **BUDAPEST**, VI. Úteg-utca 19. Gyár: V. Lipót-körút 22. Világhírű! Eredeti! „Benz“

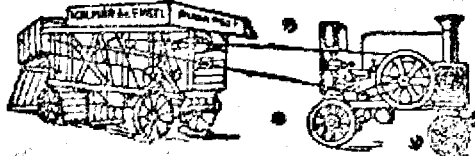
Szivógásmotor telep. — A jelenkor legolcsóbb típusa. „Benz“ nyersolaj motor.

DIESEL

RENDSZER

Elismert legjobb gyártmány. Ajánlja benzín-lokomobilos esepülőkészítést, melyek bámulóan egyszerű szerkezetűek.

Teljes jóváhagyás, kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

STIMULANT

A hűgyható & hűgysevélő vizek **Király-, bór- és dús kálikon-tartalmú ásványvíz.**

Kiváló vegyi összetételük következtében pikánsul alkalmazható vese-, húgykő- és húgybajok esetében, valamint az éjszakai vizelés, a légző- és emésztőrendszer betegségeinek gyógyítására.

Főelárultók Aradon: **Dör Gusztáv**, a városháza szemben, telefon 118. **Nagy Farkas**, telefon 826 **Fejér Gyula**, telefon 71. sz. 281

Vendéglő átvétel!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a „**Fekete sas**“ szállodában levő vendéglőt március 1-én átvettem és azt átalakítva kávéháznak és kóser vendéglőnek rendeztem be, hol a legtisztábban kezelt ételek és italok, állanak rendelkezésre. Abonensokat elfogadok.

Szives nagybecsű pártfogást kérve vagyok tisztelettel 301

Fuchs Lázár

a „Fekete Sas“ kávéház és étterem tulajdonosa.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított hámoszer, mely már sok év óta legjobb hatásúknak bizonyult kőszívóknál, szélházi és meghűléseknél.

Figyelmeztetés: Sülyny hamisítványok miatt bevételekor óvatossággal legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Horgony cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ár: üvegekben K-50, K1.40 és K2.- és ágyasítván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török lével gyógyszerertár, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Jársulna

25 év óta fenálló elsőrendű faárugyár, nagyobb fatermelővel, esetleg nagyobb tőkével rendelkező üzletemberrel. — Készgyár, teljesen ujonnan berendezve. Kizárólag prima világegyek gyártásával foglalkozik. Biztos, már meglévő piac. Kiváló szakember vezetése alatt. „Magyarországon egyedülálló“ jellegre ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 322

TANTÁL-LÁMPA

a legjobb fémszálas izzólámpa.

ÁRAMVETAKARITÁS kb. 60%, FEHÉR FÉNYEL ÉS RÁZKÓDÁSOKNAK ELLEN ÁLL. KENTARTÁS. MINDEN HELYZETBEN KIFOGÁSTALANUL ÉS NAGYOBB RENDELÉSEKNÉL MA GAS ENGEDHÉNY.

Megrendelhető: 0104

Magyar-Siemens-Schuckert-Művek-nél
Budapest, Lipót-körút 5.

EGÉSZSÉGES

marad a gyomor,

ha legelőképpen az emésztés állandó, folytonos szabályosságát vigyáznak és elüldik körül a kellemetlen székrekedést. Van erre mód. Bévált és a legolcsóbban a választott és legkisebb méretű gyógyfűvekkel készített, érvényesített, emésztőerősítő és könnyű pekelést okozó házi készítésű kálikon, a mely a rendeltetésszerű használat mellett, a táplálkozás kibáit, a hűlés és veredelmese székrekedés és hűsítő körülményeit, így például gyomorégést, hűfűvadászt, túlságos savképződést és a táplálmas gőrséket nemcsak csillapítja, hanem elűri. Ez **Rosa doktor gyomor balzsama** **Fragner B.** gyógyszerertárából, Prágában.

FIGYELMEZTETÉS! A csomag minden részben látható.

Főraktár: **FRAGNER B.** cs. és kir. udvari szőlőműző gyógyszerertára, P R A G A. Kleinselte 208. **Horgony** postai szállító. **Horgony** Norada-non sarkán.

Egész üveg 2 K., félüveg 1 K.

Pótlán a pénz előleges háklódása ellenében küld egy kis üveget 1.50 K., 2.00 K. ellenében nagy üveget, 4 ker. 70 Mill. ellenében két nagy üveget, 8 ker. ellenében négy nagy üveget, 20 ker. ellenében tíz nagy üveget küldünk bérmentve az ország magyar monarchia minden Állomárára.

Horgony Magyarországi és Ausztria minden gyógyszerertárban.

Reklám nélkül is mindenki tudja, hogy

Lovas Károly

lakás- és ablak-tisztítónak porszívó-gépe van, hogy telefon-száma 789., hogy Mihály-utca 86b. szám alatt lakik. 368.

Mentholin-crème

ellismert leghatásosabb szer, csusz, köszvény és neuralgiából eredő fájdalmak ellen. Ára 2 korona.

Elnyálkásodás, rekedtség, köhögés ellen használja a kitűnő összetételű

≡ mell teát. ≡

Egy doboz ára 50 fillér.

A szoba levegőjének felfrissítésére legalkalmasabb

a fenyőillat.

Ára 1 korona 20 fillér.

Kitűnő zamatu tearumot készíthet házilag a Rozsnyay-féle Rumessentiával.

— Egy liter készítéséhez elegendő adag ára 30 fillér. —

Kapható

Rozsnyay Mátyas

gyógyszerárúban

411

Arad, Szabadság-tér.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez mindenestre a zongora is tartozik, mely dus raktárban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 200 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szak-képzett segédem által végeztetem. 62

Nyilvános kölcsönkönyvtárban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon száma 35.

Tavaszi buza

uradalmi, elsőrendű minőség,

Kapható:

Szücs Pál

aradi cégnél.

Telefon 613. szám.

FÖLDES KELEMEN

orvosi laboratórium Arad.

Végez:

Vizelet, köpet, bélsár, vér, gyomornedv vérvizsgálatokat.

Wassermann-féle Lues reakciót.

Malaria plasmodiumok kimutatását.

Vidal Ficker (Tiphus, Paratiphus) Punctios (lumbalis, pleuralis abdominalis) folyadékok vegyi bacteriologikus és cytologikus vizsgálatait.

Toroklepedék, orrváladék, diphteria, szem és fül, váladék bacterologicus vizsgálata. Spirocheta palida kimutatása Sperma vizsgálata (azoosperma.)

Kórszövet-tani vizsgálatok, stb.

A vérvizsgálatokhoz szükséges vérvételekre használandó steril kémcsövek az orvos uraknak rendelkezésére állanak.

A vizsgálatok díjait a legméltányosabban állapítottam meg.

A vizsgálatokat dr. Lukács Jenő és dr. Posgay István orvos urak végzik. 361

Fajtszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dus gyökérezetű bor- és csemegefaju

szőlő-oltványokat

sima valamint gyökeres és riparia portalis szőlőveszőket ajánl elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Nagy választék csipkékben és olcsó aranyszővetekben.

Értesítjük a t. vásárló közönséget, hogy az olcsóságáról kösmeret csipkeárúházunkat továbbra is fogjuk vezetni, úgy, hogy minden héten újabb és újabb partie-árúk érkeznek, mert

Olcsón csak a

Csipke Áruházban

(Asztalos Sándor-utca 4.) lehet vásárolni.

„ A következő kizárólag „

PARTI ÁRUK

kerülnek eladásra:

Női ing R. schiffonból 75 kr.-tól feljebb	Férfi ing R. R. schiffon 99 krtól feljebb
Női nadrág " 74 "	Téli ing 35 "
Glott alj l. dupla 125 "	Gallér osak 7 "
L.úster alj l. dupla 125 "	Kézeltő párja 8-16 "
Selyem alj l. dupla 375 "	Marianya 3 pár 50, 90 és 100 l.
Midervédő batizt 52 "	Selyem gallérvédő 68 "
Batizt alj 125 "	Klasszékéztü párja 59 "
Taft selyem l. métere 68 "	Selyem sál 38 "
Celkos selyem l. métere 82 "	Kézimunka kongré kezdés 125 "
Gyermekruhák 75 "	Celpe, méterje 1 "
Zsebkendő tucatja 58 "	Celpe szövet 25 "

Kérjük a vásárló közönséget árúink olcsóságáról meggyőződni, mivel hogy most ismét igen nagy mennyiségű újabb árúk érkeztek. Tisztelettel

GEIGER GYULA FIAI

Délmagyarország legnagyobb csipkeárúházának fiókja.

Férfi ruhaszövet gyapjuból frt 1'20-tól kezdve. Blous 1.25 krajcár.

Kitűnő nyálkaoldó és diuretikus szer
Tiszta vagy borrhalligen kellemes
űdítő gyógyital a

Málnási borvíz-forrás

természetes alkalikus savanyuvíz.
Készít a
telephely: "SIGULA" R.-I. Málnásfürdő Háromszék M.
Főraktár Aradon: Rubinstein M.
Telefon 188. sz.
Ára 1 liternek házhoz vivo
üvegcserevel 20 fillér.

Ertesítés!

Van szerencsénk egy a helyben, mint a vidéki nagyérdemű közönséget tisztelttel értesíteni, hogy Aradon, Bockó-utca és Háltér sarkán, a Rákóczi-kávéházzal szemben egy teljesen újonnan berendezett

mosó és fényvasaló intézetet nyitottunk.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: gallérokat, kézelőket, férfingeket és bármilyen fehérneműket, melyeket hófehérre mosunk. — Egyben tudatom a n. é. közönséggel, hogy 5 éven át a Müller-féle vegytisztító gyár gőzmosó osztályának vezetője voltam s így abban a helyzetben vagyok, hogy a leg nagyobb megalapozottsággal szolgálom ki b. rendelőimet. — A n. é. közönség szives jóindulatát és támogatását kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

Apró István és Társa
tulajdonosok. 449

Vendéglők, kávéházak és fűszerüzletek 418

adásvételét
ingyen közvetíti és sörkölcsönöket leggyorsabban ki-
eszközöl

Leonhardt

Arad, Fehér Kereszt-szálloda.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Nélkülözhetetlen háziszere „Doré” sósborszesz.

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sóborszeszek közül a legjobb hatásúnak bizonyult.

A Doré sósborszesz kitűnő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfájás, oldalszurás, hátfájás és csuszos fájdalmaknál. 421

Belsőleg: 20—40 cseppet cukorra csepeentve kitűnő fájdalomcsillapító és gyomorerosító szer —

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában,
továbbá: Ring Lajos gyógyszer-tárában és Vojtek és Wenz drogueriájában kapható.

— Vigyázat a DORÉ névre. —

Eladó 100 háztelek.

A magyar államvasuti fűtőház mellett elterülő Zimándi-utca és Álmos-utca folytatását képező beltelek, valamint Zsidótemető-utca 2. sz. alatti új utcanyitás által nyert

házhelyek,

melyek a Zimándi-utcára vezetnek, végül a Zsidótemető-utca 6. számú felosztott terület eladók. — A telkek parcellázva 150—200 □-öl változó nagyságban. — Értekezés délután

Soltz Gyula, Arad

Zsidótemető-utca 5 sz. 919

6581

Gyors és pontos kiszolgálás!

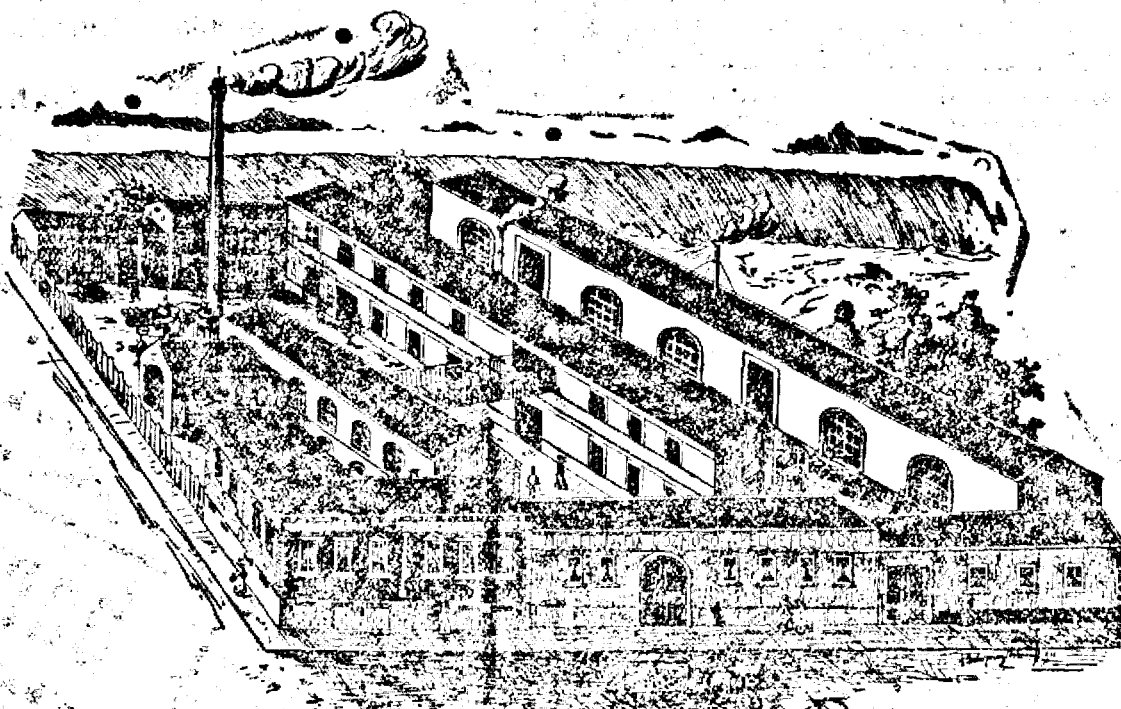
MÜLLER J. ÉS FIA

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosógyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38—40—42.

Alapított: 1858.

Mindennemű
férfi és női felöltőket
és
ruhákat
egészben fest,
vagy vegyileg
tisztít.

Telefon szám
459.

ingeket, gallérokat, kézelőket, házi ruhát, kelengyékstb. hófehéren (minden marószert kizárásával) mos és fényesen vasal.

Helybéli gyűjtőtelepek: JÓZSEF PÓHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. F. S. ASZTALOS SÁNDOR-UTCA 2—3. SZ.
Vidéki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS SZÁSZVÁROS.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal **MÜLLER J. ÉS FIA.**

Postaküldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rendkívül olcsó árak!

Rendkívül olcsó árak!

DÜHÖNG

a száj- és körömfájás keresztül-kasul az országban, ezerszámra pusztítja az amugy is megfogyott állományt és növeli a gazda gondjait! A közönség pedig szenved és panaszkodik, mert kevés a hús, kevés a tej és ami van, az mérge drága. És még rosszabb is lesz a helyzet, ha a gazdák nem gondoskodnak idejekorán az istállók fertőtlenítéséről, mert csakis alapos, megbízható fertőtlenítéssel lehet a vész további elterjedését megakadályozni.

Az istállók fertőtlenítése a legegyszerűbb dolog a világon és felette olcsón keresztülvihető.

3 kiló nyers lysoformot oldjunk fel 100 liter lágy vízben és ezzel az oldattal mossuk le az istállók összes felszereléseit, tárgyait és alkatrészeit. ugyanilyen oldattal öblítsük le a tejesevényeket, akár fából, akár bádognál készültek azok, suroltassuk le a bődönöket, sajtos deszkákat, állványokat, asztalokat, stb. — Meszeltessük ki az istállókat sürgősen és használjunk a méztejhez 3% nyers lysoform-oldatot. Pamacsoltassuk az állatok száját 1% os lysoform-oldattal és kezeljessük a körömbasadékot 2% os oldattal.

A nyers-lysoform az összes létező fertőtlenítő-szerek között a legmegbízhatóbb igen kiadós, tehát olcsó; azonkívül nem mérgező s így a legegyszerűbb embernek is bátran kezébe adható. Végül igen fontos, hogy nincsen szaga s így a használatban sokkal kellemesebb, mint a förtelmes szagu, betegségre emlékeztető carbol vagy creolin.

Nemcsak a fertőzött, hanem az egészséges istállók is fertőtleníttessenek, mert csakis így óvhatják meg istállójukat a betegség behurcolásától.

Aki egyszer kísérletet tett a nyers-lysoformmal, az állandóan fogja használni.

Kérdezze meg az állatorvost!!

6962

A nyers-lysoform árai:

2 $\frac{1}{2}$ kg-os kanna	6.— kor.	10 kg-os kanna	20.— kor.
4 $\frac{1}{2}$ " "	10.— " "	25 " "	47.— " "

ingyen csomagolással, Budapesten szállítva, utánvételt.

A lysoform és a nyers-lysoform kapható minden gyógytárban és drogériában az egész országban.

Állati célokra elég-éges a nyers-lysoform is, emberi célokra a drágább, tiszta lysoform használandó.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult

mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekekénél, stb. stb.

421

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér**

Legjobb fekete Hajfestő a „MELOGEN” Egy pár perc alatt bármely haját vagy bejuszta a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona.**

Kitűnő amerikai gummi a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában **ARAD,** Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

TEA RŰM

ILLATSZEREK,
HÖLGYPOROK,
KÖLNI VIZEK,
SZAPPANOK

s minden egyéb háztartási szerekben.

Vojtek és Weisz
drogeriája

Arad.

FÜSZER-, CSEMEGE- ÉS ÁSVÁNYVIZEK KERESKEDÉSE.

Telefon 311 sz.

Telefon 311. sz.

A fekete

kutyához.

Alapított 1882.

Färber Lajos, Arad

fűszer- és csemege-üzletben kapható:

Kizárólag általam, saját módszerem alapján, óránként görkölt

„Japán-kávé”

mely minőségére és zamatra minden más fajtát felülmúl.

A tavaszi idényre ajánlok ólomzárólt lucerna és heremagvakat, fűmagot, továbbá MAUTHNER-féle konyhakertészeti és virágmagvakat, valamint valódi MAUTHNER-féle takarmányrépa-magvakat. :-

Szabadalmazott villanyüzemű kávépörkölő.

Uj képeretező műhely Aradon! Képeretező műhelyt

Értesitem úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget, hogy Aradon, Salacz-utca 3. szám alatt egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő speciál

nyitottam, hol raktáron tartom a legmodernebb képereteket dus választékban. 107

Képeretéseket saját műhelyemben a legprecízebben készítek. — Elvállalok minden e szakmába tartozó munkákat a legjutányosabb árak mellett. — Úvegezési munkákat szolid árban eszközölök. — Olajfestményeket eladásra elfogadok!

Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Freimann József.

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonat, szitaárak és acélsodrony ágybetét készítőik

Arad, József főherceg-ut 18. sz.

Gyártótelep:

Kossuth-utca 46. sz. Telefon 557.

Ajánlják minden e szakmába vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, melyek versenyképes olcsó árért kaphatók. Árjegyzéket kívánatra bórmentve küldünk. 743

Uj üzlet.

„Körösvölgy pálinka raktár”

eim alatt új üzlet nyílt az Andrássy-tér 5. sz. a. (Almay-palota), ahol valódi szilvórium, törköly, rum, cognac és likőrök, valamint Almay-féle fajborok palackokban árusíttatnak.

Nagyérdemű közönségnek szives támogatását kéri

Schwarcz Pál,

üzletvezető.

Eladó

nagyobb vas- és fűszerüzlet részére alkalmas boltiállvány és egyéb berendezések, továbbá ajánlok saját telepemen készült I. oszt. gyökeres és sima

szőlőoltványt,

bor és csemege fajokban.

HOLZEISEN JÓZSEF

vas- és fűszerkereskedő

M.-PÉCSKA.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Bérbeadó üzlethelyiségek.

Nagyméltóságú gróf Hunyady Károly ur (ezelőtt gróf Nádasdy) Szabadság-tér 20. sz. házában a Forray-utca nyíló

két tágas üzlethelyiség

azonnal kiadó.

Az egyik mézsárszék céljainak különösen megfelelő. — Bővebb felvilágosítást nyújt Bódy Bódog, házigondnok.

853

Rémitő

magas árak lesznek gyakran urali és női ruhaszövetekért fizetve. Ezt csak úgy kerülheti ki minden magánszemély, ha szükségletét abban, ugymint sziléziai vászon és mosdóáruban közvetlen a gyári piacról fedezi. Kérje tehát dus tartalmu

tavaszi és nyári mintagyűjteményem

költségmentes beküldését és sziveskedjen értesíteni kíván e finomabb vagy olcsóbb minőségű áru bemintázását. Csak kiváló gyártmányt tartok raktáron. 6912

Postó szétküldési ház:

Schmidt Ferenc, Jägerndorf 138. sz. Osztr.-Szilézia

Óh jaj!

Megfojt az az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az ótvágyat nem rontják és kitűnő ízűek. Doboza 1 korona és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér. Fő- és azétküldéssel raktár:

„NÁDOR”

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Föld és Kelemen, Hajós Árpád, Krebcs Géza, U. Kosuth Pál, Ring Lajos, Bozsnay J. örök. Hauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban. Házán Nestor és Vojtek és a sziléziai drogeriáknál.

Gyereken: Kasznik Dániel gyógyszerárakban. Nagy-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerárakban. O-Pécskán: Rokszin János gyógyszerárakban. Szilézia: Csiky Lukács gyógyszerárakban. Szikszón: Fűrédy Ede örök. gyógyszerárakban.

6700

Molnár Antal

épület- és butorasztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Elvállalja minden e szakba vágó munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész butorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szives pártfogást kér kész szolgálattal 8951

Molnár Antal,

épület és műbutorasztalos.

Jó erkölcsű fiu tanuló felvétetik.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszertárára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

591

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és hullámos tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserélhetőnek TELEFON 438. TELEFON 438.

AKI

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 30 fillérért egy üveg 881

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

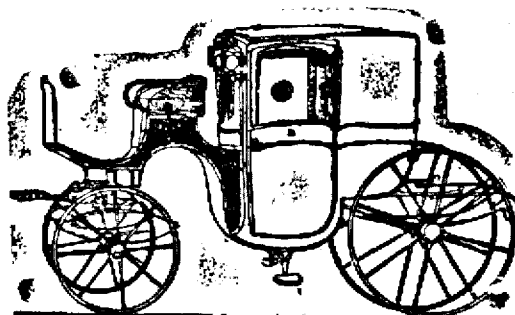
Földes Kelemen

gyógyszerésznél!

Knitzky Ignátz

kocsigyártó

Aradon, József főherceg-ut II.

Átköltözés miatt ajánlja dusan felszerelt

kész koesi raktárát

a t. vevőközönség figyelmébe, ahol a legszebb kocsik jutányos árért kaphatók. Elvállalja minden e szakba vágó új munkák készítését és javítását a legpontosabb kivitelben. 846

Új bútorgyártó asztalos műhely!

Értesitem Aradváros és vidéke közönségét, hogy **Tökölly-tér 5/a. sz.** alatt a mai kor igényeinek megfelelő **bútorasztalos-műhelyt** nyitottam, hol minden eszaki munkát készítek. 914

butorok és zongorák**fényezésére**

s annak belső szerkezetének kitisztítására.

Jutányos árak!

Szives pártfogást kér tisztelettel

Csernik János, bútorgyártó.**Apró hirdetések.****Zálogházból**

szívesen **arany, ezüst- és gyémánt-árakat** vesszék el. **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér I. 9074

Mely jó módja

uriamber volna oly nemeslelkű és támogatóna egy szegény nőt. Az írja „Ujéletet kezdek” postrestante főposta. 905

Fiatal urileány.

társadalmi pozíciójára való tekintettel, legnagyobb diszkréció mellett, kéri gazdag úri ember ismeretségét. Választ „Sürgős” jeligén kiadóhivatalba kérem jelezni. 916

Intelligens

esinos urleány független, idősebb gazdag ur ismeretségét keresi. Teljes című levelet a kiadóba „Első” jeligére kérek. 930

Ügyes varrőleányok

jó fizetéssel fölvetetnek. Cim a kiadóhivatalban. 932

Emeleten

3 szoba, fürdő-szoba mellék helyiségekkel május elsejére kiadó Telek-utca 24. 931

Szabadság-tér 21. sz. 2.

egy szépen bútorozott utcai szoba nagy alkóval március 15-re kiadó.

Angol órát adna

jó ebéd fejében született angol högy. Bővebbet Gásza Sándor Könyvtárban, Weitzer-utca 15. szám. 922

Világosan.

Károly-utca 261. számú adómentes ház, 2 szoba, konyha, pince és hozzá tartozó épületekkel valamint 2000 [ ]-öl termésköllyvel eladó. Értekezni a tulajdonossal vagy Todrovics Péternél. 921

Deutsche Buchhalterin

& Maschinenschreiberin sucht entsprechende Posten. 929

Varrókné

női ruha varrást jutányos áron elfogad. Wesselényi-utca 81. 928

Eladó ház.

Aradon, Fő-ut és főposta közelében, Kőlcsey-utca 9. sz. ház eladó. Ügynököt nem díjazok. Bővebbet a ház tulajdonosnál, ugyanott. 925

Kiadó

5 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-helyiségekkel, villany-világítással ellátott, teljesen különálló földszintes lakás azonnal, vagy május hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejárat, száraz világos műhely, vagy raktárhelyiség kiadó Hasszinger-utca 5. sz. 939

Egy jtkarban levő

használt írógép megvételre keresetnek. Cim a kiadóban. 913

Kiadó műhelyek!

Május 1-re. József főherceg-ut 11. Alkalmos: kocsigyártó-, bogár-, asztalos-, lakatos-, bádigos-, kádár-, pék-, sütő műhelynek, esetleg raktároknak is átalakítható. Bővebbet ugyanott, a fűszerüzletben. 681

Elsőrendű fodrásznő

ki a legkényesebb igényeknek is megfelel, alkalmi fésüléseket vállal. Inczedy Etelka, Gróf Károlyi-utca 10. 4588

Egy jó forgalmu

szatócs üzlet, lakással együtt, állás-vállalat miatt eladó. Cim Angyal-utca 21. 698

Saját termésű hegyi bor

literes palackokban kapható Kossuth-utca 68., Murádi Almos-nénál. 912

Kereskedelmét végzett

fiatal ember, ki szépen ír és jól számol, helybeli nagykereskedő irodájába gyakornoknak felvétetik. Cim a kiadóban. 927

Két fiatal ügyes segéd

a rövid és divatú szakmából, azonnal felvétetik, csakis elsőrendű erőre reflektálok. — Ajánlatok „Ügyes” jeligére a lapkiadóba. 925

Víz-erő fürész,

vagy malom kerestetik húzamosabb időre hasznosbérbe. Szabó Károly, Acsill. 929

2 magyar

állami 8-as cséplő garnitúra egyik magánjára átalakítva jutányos áron eladó. Cim Klein Béni, Kaba Hajdu megye. 815

Ház eladó.

Orvosok, ügyvédek, kereskedőknek alkalmas ház Arad, Asztalos Sándor-utca 4. szám, sürgősen eladó 45.000 koronáért, igen kedvező feltételek mellett. Bővebbet Wátz, Tomesvár Royal-kávéház. 771

250 koronát

jövedelmező ház eladó, Fábian Gábor-utca 11. sz. 933

6000 koronát

jövedelmező ház 40.000 koronáért kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet Arad, Határ-utca 19. 874

Kerpel Jzso

ajánlja 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 80.000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszék egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Üzleti könyvek, a. m. szakkönyvek, naplók, stb. gvári raktára. Bonyolult ügyek ívek kés lete. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papírkereskedése Aradon. 4071

Szakképzett komoly varrónő

kerestetik egy női divatterem vezetésére, ugyanott tanuló leányok felvétele. Cim a kiadóhivatalban. 906

Gyakorlattal bíró,

szükség esetén óvadékkal rendelkező irodastandó helyet változtatni óhajt. Szives felhívásokat „Megbízható” címre a lap kiadóhivatalába kér. 896

Kiadó

egy két szobás udvari lakás minden hozzátartozóval, szerényeb igényű házaspárnak. Perényi-utca 4. sz. 903

Keresünk vételre

modern könyveket, egész könyvtárakat. Ingusz L és Fia könyvkereskedése Arad, Andrásy tér 16. Gyakornokok felvétetnek Andrásy-téri üzletünkben. Keresünk vételre egy használt Wertheim szekrényt. 555

Fehér és felsőruha varrónő

ajánkozik hához, de házon kívül is vállal Schnur Anna, Akác-utca 10. 904

Ébrenseneket

elfogadok házban és házon kívül, kitűnő házi kosztra. Szives pártfogást kér Kohn Adolfné, Erzsébet-körút 5. 762

Házat veszek

2 vagy 3 lakással. Ajánlatokat a kiadóba K. N. jeligére. 855

Vímőrlő gőzmalom

jóforgalmu és kitűnő buzatermő vidéken, betegség miatt eladó. A malom újonnan van építve. Bővebbet a helyszínén Doró Mártonnál, Opálos. (Aradm.) 851

Gazdaszónynak

helyben, esetleg vidékre ajánkozik egy 42 éves nő, ki az összes háztartást és főzést tökéletesen bírja. Cim a kiadóhivatalban. 882

Egy jó karban

lévő pedálos cimbalom eladó. Szabadságtér 10 ajtó 9. 816

Tökölly-tér

és Aulich Lajos utca sarkán modern 5 szobás lakás mellék-helyiségekkel május 1-ére kiadó. Bővebbet Aulich-utca 1. 845

Fiatal, életvidám orosz hölgy

120.000 kor. vagyonnal, — 28 éves szabadgondolkodású izraelita hölgy 50.000 kor. készpénzhozománnyal (később még többet kap), — fiatal özvegy (kis fogadott leánykával) 50.000 korona vagyonnal — 19 éves árvalány 400.000 kor. vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy gyorsan férjhez menni óhajt Schlesinger L. Berlin 18. 677

Önnek óvni kell a feleségét.

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tubó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják. diskretn küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin. S. W. 266. Lindenstr. 51.

Valódi
francia mellfűzők
különlegességek
kizárólagos raktára
Varga D. Dani

Arad, Andrásy-tér 20.
Fűzőkhöz külön próbaterem.
Ernyő különlegességekben és választék. Javítások és villany-ernyő készítesek elfogadtnak.
Városi és megyei telefon 808.

Arad, Salacz-utca 1. szám.

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém tudomására hozni, hogy az

1911. évi legújabb Párisi Modellt

mely általános feltűnést fog kelteni és Budapesten még egyáltalában nem látható, magammal hoztam és azt a t. hölgyek kirakatunkban megtekinthetik.

Legújabb párisi modell.

Tisztelettel
Geiger Hugóné,
Neustadt és Herzog cég
belleagja.

Eredeti francia modellel!

Tisztítások, javítások és igazítások vidékieknek is jutányosan és gyorsan eszközölhetnek.

Ugyisintén átvettük egy elsőrangú Párisi és bécsi cég kizárólagos képviseletét finom kész női fűzőkben és ezeket azonnal teljesen a mértékekhez igazítva meglepő olcsó áron árusítjuk.

Kiváló gond fordítottatik vidéki rendelőinkre és az azok által levél útján rendelt fűzők a legnagyobb figyelemmel, pontossággal és gyorsasággal intéztetnek el.

Kivánatra postafordultával mértékvételi utasítást küldünk.

Midőn további szives pártfogásába ajánljuk magunkat, vagyunk teljes tisztelettel

Neustadt és Herzog.

Nagymennyiségű maculatura eladó.

Boczkó-utca 8. szám alatt, a

„VASHID“-hoz

cimzett kóser vendéglőben és szállodában igen olcsó áron étkezhetni.

Ebéd: 3 tál étel 80 fill.

Ebédre havi abbonement is elfogadtatik 26 korona árban, naponként 3 fogással és hetenkint egyszer 4 fogás. — Egy csukott és 1 nyitott hintó teljesen jókarban

ugyanott eladó.

CZITROM JANKA,

kóser vendéglős és szállodás.

Kovács Soma és Társa, Arad

6751

Vermorel és összes újabb rendszerű perme-
tezők, kénporfúvók, szőlőszeti eszközök.

Motorok, gazdasági gépek, szerszámok legelőnyösebb gyári áron.

2—300 darab jókarban levő

üres láda eladó.

Tudakozódhatni

Messer Lipótnál, Kisjenő.

984

Eladó

10.000 darab somfanyél, 50 öl 110 ctmr
hosszu, 30—60 m/m. vastag. 20.000 darab
tölgyfarud, 2, 3, 4, 5 és 6 mtr hosszban
és 50 öl 120 m/m. vastag. 10.000 darab
lapát- és kapanyél, ugyisinté gátvédká-
rók, minden méret és mennyiségben.
Ugyancsak eladó 20 waggon réti széna,
10 waggon luczerna és lóhere.

Petrovits Sándor
fakereskedőnél Zám, (Hunyadmegye.)

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém Arad és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy ittemi műtermemet (**Weitzer János-utca 3.) március 1-től fiamnak, Kossak Sándornak átadtam** és ő a teljes kötelezettséget és felelősséget ez irányban átvette.

Fiam, Kossak Sándor, ki most az aradi műtermet teljesen önállóan fogja vezetni, az ő külföldi tapasztalatai után, a t. közönségnek mostani pártfogását még jobban ki fogja érdemelni és modern felfogásával azt csak fokozni fogja.

Midőn még a t. megrendelőimnek és a t. közönségnek az eddigi irántam tanusított pártfogásáért köszönetet mondok, kérem azt egyben fiamra, a mostani műintézet tulajdonosára is átruházni kegyeskedjen

Arad, 1911. március 1.

kiváló tisztelettel

Kossak József,

cs. és kir. udvari és kamarai fényképész.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém Arad és vidéke n. é. közönségének szives tudomására hozni, hogy **március 1-től atyám, Kossak József itteni műtermét átvettem** és azt a modern irányban és szellemben tovább vezetni fogom. Tapasztalataim, melyeket 5 éven keresztül a külföld legelső műtermeiben elsajátítottam (Páris, Berlin, München, Hamburg, Bécs) és bő tanulmányaim a fényképészet terén kezeskednek arról, hogy az itteni t. közönségnek kényes izlését kielégítsem.

Midőn magamat a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlom kérem szükség esetén műintézetemet megtisztelni

Arad, 1911. március 1.

kiváló tisztelettel

Kossak Sándor,

Weitzer J. u. 3.

!!Hirnévre!!

akarok szeretni tenni az Olcsóság terén!
Ezt csakis úgy érhetem el, ha jó és
szép árut olcsón adok. — Elvem eddig
is az volt, hogy a legjobbát, a legjavá-
ból, kevés pénzért adjak, amiről már
számosan meggyőződést szereztek.

**Áruimra még eddig panasz
nem volt! Tehát**

saját érdekében nézze meg ezt a ha-
oo talmias választékú oo

**cipő, kalap és uri divat
cikkekét, melyek a tavaszi Saisonra
már most megérkeztek.**

Kérem, ügyeljen a cégre!

KORÁNYI JENŐ
Szabadság-tér 3. szám.

oo (A volt Wintornitz-féle helyiség.) oo

Nagy cipőjavító-műhely a vevőközön-
ség rendelkezésére áll. Mérték utáni
rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek

877

Kérem kirakataim megtekintését.

Tisztelettel értesitem az igen tisztelt
hölgyközönséget, hogy előnyös össze-
kötéseim folytán igen jutányos bevá-
sárlást eszközöltem, miért is a közelgő

822

tavaszi és nyári Saisonra

kérem bocsos látogatásukkal megtisz-
telt, mert azon helyzetben vagyok, hogy a

legújabb divatu kalapokat

legelőnyösebb árban nyújthatom.

Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

LÁZÁR CZ.

női kalap divatterme

ARAD, Andrassy-tér 13.

ÚJ ÉKSZER ÉS ÓRA ÜZLET.

FELLNER SAMU

ékszerész és órás a Központi Szálló mellett

Arad, Andrassy-tér 20. szám.

A legolcsóbb árak mellett ajánlja dús gazdagon felszerelt raktárát

drágakövek, arany, ezüst, prima china
ezüstárak és óra különlegességekben.

Legelőnyösebb beszerzési forrása alkalmi
ajándékoknak.

Minden e szakmába vágó javítások saját műhelyem-
ben legpontosabban eszközöltetnek. 4135

Aradi termény- és áruraktár részvénytársaság.

Van szerencsénk a t. nagyközönség sz. tudomására adni, hogy
raktárházunk üzemét megkezdettük.

Hétemeletes és 120,000 métermázsas befogadó képességű
raktárunk a legmodernebb gépberendezéssel a legtökéletesebben
van felszerelve.

894

A m. kir. államvasutak, valamint az Acsev. vonalain **reex-**
peditionális kedvezményt megkaptuk és a saját iparvágányunkra
gőzmozdonnyal beérkező áruk **kövezetvámmentesek.**

A beraktározott árukra a legolcsóbb kamatláb mellett a legma-
gasabb kvótáig **kölcsönöket** adunk.

Bővebb felvilágosítást minden irányban ad a raktárvezetőség.

**Az Aradi termény- és áruraktár
részvénytársaság igazgatósága.**